Spokojnych, bajkowych Świąt!

Społemowiec Warszawski

MIESIĘCZNIK WARSZAWSKIEJ SPÓŁDZIELCZOŚCI SPOŻYWCÓW

Rok 57 nr 12 (634) WARSZAWA, grudzień 2019 r. Cena 5,00 zł (plus VAT)

Z ostatniej chwili

„Rota” pod Castoramą

W związku z bezprawnym zwolnieniem 9 członków Komisji Międzyzakładowej NSZZ Solidarność za wpisy na portalach społecznościowych informujące o łamaniu przepisów BHP i warunków pracy w sklepach, w poniedziałek 25 listopada br. przed sklepami Castorama w całym kraju odbyły się akcje ulotkowe, które miały na celu poinformowanie klientów sieci, o tym, że korporacja łamie elementarne prawa pracownicze. W tym samym czasie ponad 1000 związkowców z całego kraju zgromadziło się przed siedzibą spółki w Warszawie.

Więcej od naszego specjalnego reportera Marcina Koziestańskiego na str. 3

50 Zjazd Krajowy KZRSS Społem

Krzepiący program

Delegaci z Warszawy i Grodziska Mazowieckiego

Po całodniowej konferencji, kiedy wyszedłem z budynku okazałego sanatorium Jutrzenka w Uzdrowisku Wieniec-Zdrój k/Włocławka, ogarnęła mnie cudowna, wieczorna aura sosnowego lasu. Czy delegaci KZRSS Społem, którzy przybyli tu na 50 Zjazd Krajowy Związku, również wynieśli stąd tę ozdrowieńczą, ożywczą atmosferę? Sądzę, że tak, również w znaczeniu programowej bojowości i jedności działania, gdyż Zjazd przyjął 20 listopada br. bogaty, ofensywny program na lata 2020-2023.

Nie wszystkie spółdzielnie członkowskie uczestniczyły w Zjeździe, bo tylko 168 z 237 wybrało delegatów. Spośród wybranych 293 delegatów, na Zjazd przybyło 225, reprezentujących 144 spółdzielnie. Jednakże uczestnicy Zjazdu byli aktywni w komisjach zjazdowych (szczególnie w komisji uchwał i wniosków), w dyskusji (11 mówców) oraz w imprezach towarzyszących. Obrady zdominowała troska o ratowanie polskiego handlu przed całkowitą kolonizacją rynku ze strony zagranicznych koncernów, o skonsolidowanie spółdzielni i poprawę społecznego wizerunku Społem.

W przeddzień Zjazdu, 19 listopada delegaci spotkali się z rządowym rzecznikiem małych i średnich przedsiębiorców Adamem Abramowiczem i prezesem Krajowej Rady Spółdzielczej Mieczysławem Grodzkim. Natomiast podczas obrad 20 listopada, zatwierdzili sprawozdania za ubiegłe cztery lata i udzielili Zarządowi absolutorium, wysłuchali przemówień prezesa Zarządu Związku Ryszarda Jaśkowskiego i prezesa Euro Coop Mathiasa Fiedlera oraz odczytanego listu prezesa PiS Jarosława Kaczyńskiego. List później nadesłał też prezes PSL Władysław Kosiniak -Kamysz. Wybrano nową, 16-osobową Radę Nadzorczą na lata 2019-2023.

Więcej od naszych wysłanników: Dariusza Gierycza i Jolanty Jędrzejewskiej na str. 3-4-5.

Koło HistoryczneWSS

***Na zdjęciu od lewej** : Dariusz Gierycz, Elżbieta Caban, Małgorzata Cempel-Zgierska, Anna Szymborska, Anna Tylkowska, Andrzej Sot, Cecylia Przedpełska, Grażyna Rolska, Dorota Mirosz, Jolanta Jędrzejewska, Barbara Pieńkowska.*

Dwa razy w roku zbiera się Koło Historyczne Spółdzielni Spożywców przy Społemowcu Warszawskim. Drugie, tegoroczne spotkanie odbyło się 14 listopada br. Zgodnie z regulaminem Koła, prowadzona jest Honorowa Księga Zasłużonych Działaczy. Rekomendacje osób zasłużonych przedkłada Komisja Społeczno-Samorządowa danej spółdzielni, a zatwierdza je jej Zarząd.

W wyjątkowym jubileuszowym roku obchodów 150-lecia SPOŁEM, listami gratulacyjnymi uhonorowano wpisanych do Księgi wieloletnich pracowników WSS Śródmieście: **Elżbietę Caban, Małgorzatę Cempel -Zgierska, Dorotę Mirosz, Barbarę Pieńkowską, Grażynę Rolską, Andrzeja Sota i Annę Szymborską.** Poza tym prezes Anna Tylkowska wręczyła redaktorowi Społemowca Warszawskiego Dariuszowi Gieryczowi Jubileuszową Statuetką WSS Śródmieście, za jego popularyzowanie 150-lecia spółdzielczości spożywców.

Prezes Tylkowska zaznajomiła zebranych z obchodami w śródmiejskiej spółdzielni. a redaktor Gierycz z obchodami 150- lecia, organizowanymi przez KZRSS Społem. Trzeba dodać, że listopadowy 50 Zjazd Krajowy Społem uwzględnił w uchwale Apel Koła do delegatów w sprawie wznowienie czasopisma „ Społem„.

J.J.

Przed Świętami

Grudzień jest gorącym okresem dla handlu. Wtedy najwięcej pracy mają handlowcy, bo ogniskują się przeróżne akcje marketingowe, reklamowe, degustacje i promocje. 2 grudnia br. sięgnęliśmy, tak jak klienci, do ich zapowiedzi na stronach internetowych warszawskich spółdzielni spożywców. Na Pradze Południe w Universamie /p. foto/ reklamują „udane zakupy blisko domu od 150 lat w Społem”. Osobne plakaty dotyczą promocji przedświątecznych w obu sklepach Universamu – spożywczym i przemysłowym.

Spółdzielnia MOKPOL organizuje do Wigilii w każdym swoim sklepie konkurs zakupowy na przyprawy Kamisu, honorowany udziałem zwycięzców w warsztatach kulinarnych z Maciejem Wawryniukiem 15 stycznia 2020 r. Na facebooku zachęca do konkursu na najlepsze życzenia świąteczne **(p. str. 3).** Natomiast śródmiejska WSS, podobnie jak w ubiegłych latach, apeluje do klientów o zbiórkę darów dla osób potrzebujących w wybranych sklepach, do połowy grudnia. Adresatem darów będą dzieci ze świetlic Stow. KARAN i podopieczni Żoliborskiego Stow. Dom Rodzina Człowiek. Pozostałe dwie spółdzielnie – WSS Wola i WSS Żoliborz, niestety, od ponad roku nie zamieszczają żadnych internetowych anonsów marketingowych.

Red.

Jeszcze jeden

U zbiegu al. Jana Pawła II i Chmielnej powstaje Varso Place, 310-metrowy wieżowiec, najwyższy w Europie, z tarasem widokowym na 250 metrze. **Tuż przy nim, na przeciwko przy Chmielnej 98 otwarto 20 listopada br. kolejny, 62. sklep firmowy Spółdzielni Piekarsko-Ciastkarskiej, pod hasłem „Smacznego Warszawo”.** Na razie dostęp jest utrudniony, gdyż w tym miejscu jezdnia jest rozkopana i zablokowana, bo budowlani w czerwonych kaskach przemykają co chwila w różnych kierunkach. Mimo tego, przy kilku stolikach w niedużym wnętrzu i przy ladzie przewija się po 5-7 osób. Kupują i konsumują świeżutkie wyroby, jak np. pizze na ciepło, paszteciki, kanapki, sałatki, bułki i ciastka, do kawy, herbaty, soków i koktajli.

W wietrzne południe jest ciepło i przytulnie. Idealnie wyłożone produkty, ulotki i reklamy zachęcają do zakupów. Szefowa marketingu Edyta Kwasowska zadbała, by w promocjach pojawiły się m.in. znakomity sernik lubelski, bułki wieloziarniste, rogaliki i kanapki. Dla pierwszych 200 klientów były przygotowane torby firmowe SPC. Wołamy więc – jak kibice – jeszcze jeden, jeszcze jeden!

Uwaga! 20 listopada br. we wszystkich sklepach SPC ruszył program karty klienta „SPC KLUB SMACZNEGO!” Można odebrać kartę w sklepach, zdobywając pieczątkę za zakupy za minimum 8 zł i otrzymać produkty SPC gratis! Regulamin: http://bit.ly/spc-klub-smacznego. Red.

100 lat PSS Poznań

Bastion polskości

Fot. Rafał Boruc

Mówi GRAŻYNA RANIEWICZ-LIS, prezes „Społem” PSS w Poznaniu:

Tworzymy jeden z najdłużej istniejących podmiotów gospodarczych w Poznaniu. Działamy w najbardziej konkurencyjnej branży i na jednym z najtrudniejszych rynków w kraju. Rywalizujemy bowiem z największymi firmami handlowymi świata.

Na początku lat 90. ubiegłego wieku ówczesne władze odgórną decyzją pozbawiły spółdzielnię dużej części majątku, nie oferując nic w zamian. Nie mamy takich możliwości finansowych jak nasi - zwłaszcza zagraniczni - konkurenci. Ubolewam, że kolejne rządy nie zwracają uwagi i nie doceniają specyfiki działalności spółdzielczej. Brakuje ustawy zasadniczej o handlu.

Reprezentujemy sektor spółdzielczy stanowiący przedsiębiorstwa handlowe o wyłącznie polskim kapitale. To jeden z ostatnich bastionów polskiego kupiectwa. Nie transferujemy zysków zagranicę, a należne daniny na rzecz państwa płacimy w Polsce. Jako firma nie poddajemy się konkurencji i nie odstajemy od niej. Robimy swoje.

Więcej od naszego korespondenta Rafała Boruca na str. 2

● 100 lat Poznańskiej Spółdzielni Spożywców „Społem” ●

MÓWI GRAŻYNA RANIEWICZ-LIS, PREZES „SPOŁEM” PSS W POZNANIU:

Dokończenie ze str. 1

Poznaniacy nas znają, a my znamy poznaniaków. Dzięki temu, że znamy specyfikę tego rynku, możemy dobrze zaspokajać potrzeby klientów. Nasze obiekty są nowoczesne, oferują szeroki asortyment towarów oraz usług dodatkowych. Różna wielkość obiektów sprawia, ze każdy poczuje się w nich dobrze i znajdzie towar, którego szuka oraz rodzinną atmosferę. Podążamy za współczesnymi trendami.

Stawiamy na ekologię, otwierając placówki pod szyldem „Eko Społem”. Planujemy rozwijać ten projekt. W grudniu organizujemy uroczystą galę z okazji 100-lecia istnienia. Odbędzie się w Sali Białej Hotelu Bazar, który ma ogromne znaczenie dla polskości Poznania i Wielkopolski. Miejsce uczczenia jubileuszu nie zostało wybrane przypadkowo. Uroczystość zostanie poprzedzona mszą św. w Farze Poznańskiej.

Zacny Jubileusz 100-lecia „Społem” PSS w Poznaniu pięknie zespala się ze 150-leciem Spółdzielczości Spożywców w Polsce. Każdego dnia codzienną pracą Spółdzielnia dopisuje nowe karty do swojej historii. Teraźniejszość i przyszłość stawiają przed „Społem” PSS w Poznaniu nowe, trudne wyzwania. Podejmować je będziemy z pokorą i odwagą, aby nadal móc legitymować się ogromnym poszanowaniem przeszłości, wzbogacaniem teraźniejszości i śmiałym patrzeniem w przyszłość.

Bastion polskości

Sto lat temu, zaledwie rok po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, w Poznaniu powstała pierwsza sieć sklepów. Dała początek dzisiejszemu „Społem” Poznańskiej Spółdzielni Spożywców. W chwili swego „wiekowego” jubileuszu spółdzielnia stanowi jedną z największych wielkopolskich firm handlowych z wyłącznie rodzimym kapitałem.

9 sierpnia 1919 r. w Domu Królowej Jadwigi odbyło się zebranie, na którym stu jego uczestników powołało spółdzielnię spożywców „Zgoda”. Początkowo przystąpiło doń 105 członków. Uchwalono statut i wybrano 13-osobową Radę Nadzorczą, na której czele stanął dr Stanisław Mroczkowski. Działalność handlowa zaczęła się 10 grudnia 1919 r., kiedy swe podwoje otworzyły pierwsze dwa sklepy.

Prężna działalność „Zgody” sprawiła, że w okresie międzywojennym stała się jedną z najsilniejszych spółdzielni w kraju. Organizacja przetrwała Wielki Kryzys lat 20. i 30. Co więcej przejęła wtedy Spółdzielnię Spożywców w Grodzisku Wielkopolskim wraz z piekarnią. W przeddzień wybuchu II wojny „Zgoda”- jako jedna z nielicznych - pracowała wyłącznie swoimi kapitałami i nie potrzebowała kredytów bankowych. W 1939 r. posiadała 54 sklepy (z tego 33 poza Poznaniem). Liczba zrzeszonych w niej członków wzrosła do ponad 38 tys. W 1921 r. było ich 17 tys.

Podczas II wojny światowej okupanci zlikwidowali wszystkie spółdzielnie, przejmując ich majątek. Niemal wszystkie sklepy spółdzielni zostały zniszczone lub poważnie zdewastowane, jednak powrót do działalności handlowej nastąpił zaraz po wyzwoleniu Poznania, jeszcze w lutym 1945 r. Najbardziej doświadczeni spółdzielcy otworzyli pierwsze sklepy. Trzy lata później w ramach „bitwy o handel” władze komunistyczne przeprowadziły reorganizację spółdzielczości, przejmując kontrolę nad tą formą działalności. Działające w Poznaniu spółdzielnie (w tym „Zgoda”) zostały zrzeszone w Powszechnej Spółdzielni Spożywców. Rok później PSS liczyła ponad 200 sklepów. Rozpoczęła działalność gastronomiczną, otwierając tzw. gospody otwarte (odpowiednik dzisiejszych restauracji) oraz gospody zamknięte (stołówki).

W 1957 r. po nastaniu „gomułkowskiej odwilży” rejestr członków liczył ponad 12 tys. osób. Pod koniec lat 50. przy ówczesnej ul. Dzierżyńskiego 96 (dzisiaj ul. 28 Czerwca 1956 r.) powstał uniwersalny punkt usługowy „Samosia”. Można weń było wypożyczyć sprzęt gospodarstwa domowego, a także zasięgnąć porad kosmetycznych z zakresu żywienia i mody. „Samosia” okazała się prekursorem popularnych punktów usługowych „Praktyczna Pani”, które w kolejnych latach organizowały kursy z zakresu żywienia, kroju, szycia czy kosmetyki.

W latach 60. poznańskie „Społem” przeżywało dynamiczny rozwój. Powstało m.in. 18 pawilonów w ramach samodzielnych projektów inwestycyjnych oraz 4 pawilony powstałe przy współudziale spółdzielni mieszkaniowych. W połowie dekady sieć handlowa liczyła 335 sklepów (w tym 54 samoobsługowe). W roku jubileuszu 50-lecia w centrum miasta przy ul. Czerwonej Armii, (teraz ul. Święty Marcin) spółdzielnia zakończyła własną inwestycję - budowę Spółdzielczego Domu Handlowego „Alfa”.

Ten nowoczesny wieżowiec przez dziesiątki lat cieszył się dużą popularnością poznaniaków. Tutaj można było kupić artykuły, których gdzie indziej nie sposób było uświadczyć. Obok placówek handlowych znajdował się bar samoobsługowy (autor niniejszego tekstu jako dziecko szczególnie upodobał sobie w nim zestaw: wątróbka z cebulką i pieczywem, ogórkami konserwowymi oraz Pepsi-Colą. Do dzisiaj pamięta smak dzieciństwa, którego doświadczał po każdych większych zakupach z rodzicami). Ponadto w „Alfie” znajdowała się siedziba „Społem” PSS w Poznaniu.

Kierowniczka eko-sklepu Beata Mikołajczyk.

Dekada Gierka oznaczała czas prosperity. Na dużych osiedlach mieszkalnych (Rataje, Winogrady, Piątkowo) powstawały nowoczesne pawilony handlowe. Sklepy społemowskie były najlepiej zaopatrzone. Posiadały wyłączność na handel takimi artykułami jak Pepsi-Cola, kubańskie pomarańcze czy pasta BHP. Niestety pod koniec lat 70. pojawiły się problemy ciągłości zaopatrzenia czy niedoborów towarów.

Mimo trudnych lat 80. powstawały nowe inwestycje, duże obiekty handlowe przy ul. Traugutta, Kącik czy na Osiedlach Zwycięstwa i Kraju Rad (dzisiaj Wichrowe Wzgórze). Pracownicy placówek społemowskim starali się jak najlepiej walczyć z brakami zaopatrzeniowymi. W efekcie do wybranych obiektów, najlepiej zaopatrzonych, przyjeżdżali klienci z najodleglejszych krańców miasta. W 1983 r., kiedy nastąpiła zmiana nazwy na „Społem” Poznańska Spółdzielnia Spożywców”, przedsiębiorstwo liczyło prawie 62 tys. członków i posiadało niemal 700 sklepów.

Po rozpoczęciu transformacji ustrojowej 1989 r. podobnie jak w całym kraju także poznańska spółdzielczość przeżywała trudne lata. Na mocy tzw. specustawy, spółdzielnie musiały pozbyć się dużej części majątku: zakładów produkcyjnych, placówek usługowych oraz sklepów i kiosków. Zmniejszyła się liczba członków. Ten niezwykle trudny okres, nieodwracalnego zredukowania, budowanego przez wiele pokoleń spółdzielców własnego ogromnego potencjału, spółdzielnia ma już za sobą. „Społem” PSS w Poznaniu ustawicznie dostosowuje ofertę do oczekiwań klientów. Systematycznie poprawia estetykę sklepów. dokonuje wymiany urządzeń i wyposażenia. W placówkach pojawiły się terminale płatnicze, kasy samoobsługowe, a także usługi dodatkowe.

W latach 2008–2014 nastąpiły modernizacje największych obiektów handlowych.. Gruntowną modernizację przeszła „Beta” na Osiedlu Piastowskim i „Newa” na Wichrowym Wzgórzu. Pięć lat temu w pełni nowoczesną placówką stał się „Kącik” przy rynku Łazarskim. Na początku obecnej dekady ruszył program lojalnościowy „Społem znaczy razem”, który daje wiele korzyści klientom. Dwa lata temu spółdzielnia wprowadziła pierwsze piece konwekcyjno-parowe, w których wypiekane są dania gotowe. Smaczne i świeże potrawy można zakupić w „Sezamie” na Osiedlu Oświecenia i „Newie”. Niebawem mała gastronomia powstanie w „Becie”.

Jednym z najważniejszych przedsięwzięć bieżącej dekady jest rozwój autorskiego pomysłu pod szyldem „Eko Społem” W 2011 r. powstał pilotażowy sklep przy ul. Młyńskiej, a cztery lata później drugi przy ul. Słowiańskiej. - Eko to strzał w dziesiątkę. Mamy coraz więcej klientów, którzy zadowoleni z jakości naszych towarów, kupują coraz więcej. Zachęcają też do tego swoich znajomych. Oferujemy produkty ekologiczne, posiadające stosowne certyfikaty, a także wyroby od sprawdzonych przez nas producentów i dostawców. Cieszy fakt, że mimo wyższych cen, konsumenci zaakceptowali ten fakt, mając świadomość, iż wyższa jakość musi kosztować – mówi Beata Mikołajczyk, kierowniczka sklepu „Eko Społem” przy ul. Słowiańskiej.

SPACER 100 lat społem Poznańska Spółdzielnia Spożywców

Funkcjonowanie „Społem” nie ogranicza się do działalności komercyjnej. Ważną rolę odgrywa praca na rzecz społeczności lokalnej. Poznańskie „Społem” opiekuje się spółdzielniami uczniowskimi, prowadzi Koła Seniora Spółdzielców oraz Izbę Pamięci i Tradycji „Społem”. Od lat firma aktywnie uczestniczy w „Biegu Na Tak - Run of Spirit”. wspierając podopiecznych „Stowarzyszenia Na Tak”. Wspomaga też oddziały „Caritasu” i domy dziecka, pomaga Hospicjum Palium i schronisku dla zwierząt. Angażuje się w pomoc celową, taką jak wsparcie finansowe rodzin ukraińskich z Mariupola czy ludności w Aleppo. Koszykarki MUKS Poznań sponsorowane przez spółdzielnię walczą w strojach z logo „Społem”.

Nie ulega wątpliwości, iż poznańska spółdzielnia na dobre wrosła w krajobraz stolicy Wielkopolski. Tym bardziej, że rozpoczyna kolejne wspólne sto lat.

Tekst i foto: RAFAŁ BORUC

GARMOND PRESS
www.garmondpress.pl
GARMOND PRESS S.A.
ZAPRASZA DO WSPÓŁPRACY
Nasza firma zapewnia profesjonalny poziom usług, kompleksowe zaopatrzenie w prasę, atrakcyjne i nowoczesne stoiska prasowe oraz efektywne wsparcie sprzedaży.

- 30 lat doświadczenia
- Pełna oferta tytułów prasowych oraz terminowość dostaw
- Nowoczesne wyposażenie
- Aranżacja stoisk i merchandising prasy
- Rozwiązania informatyczne - Indywidualne Konto Klienta
- Szkolenia personelu sklepów

Do grona naszych Szanownych Klientów należą Spółdzielnie „Społem” w całej Polsce. Dziękujemy im za okazane wsparcie i zaufanie.
szczegółowe informacje: nr telefonu 22 817-20-12 e-mail: oddzial.warszawa@garmondpress.pl
KOLPORTAŻ I PRENUMERATA PRASY

Przed świętami na portalu i facebooku

Z ostatniej chwili

„Rota" pod Castoramą

▶*Dokończenie ze str. 1*

Wyrzucenie z pracy chronionych prawem działaczy związkowych nastąpiło 5 listopada. Zwolnieni to osoby m.in. z Kalisza, Słupska, Zgorzelca, Lublina, Ostrowca Świętokrzyskiego i Łodzi. Pikieta przed siedzibą zarządu Castoramy, przy ul. Krakowiaków w Warszawie, rozpoczęła się tuż przed godziną 11. Jednak już po kilkunastu minutach związkowcy siłą otworzyli bramę i weszli na teren firmy. Wśród tysiąca pikietujących byli działacze z całej Polski, z niemal wszystkich regionów, wielu branż i zakładów. Odgłosom trąbek, bębnów i syren towarzyszyły okrzyki „nie ma wolności bez Solidarności". Zebrani odśpiewali także hymn państwowy i zaintonowali „Rotę" - „Nie rzucim ziemi…".

- Walczymy o przywrócenie do pracy tych bezprawnie zwolnionych osób. Oni zostali wyprowadzeni przez ochronę ze swoich zakładów pracy. To jest skandal. Jako związkowcy jesteśmy objęci ochroną prawną. Tymczasem pracownika się wyrzuca, a państwo nie stoi za nim w obronie. To nie do pomyślenia, żeby tak zrobiono w Niemczech czy we Francji, a w Polsce pozwala się na to, by zagraniczne korporacje w ten sposób działały - mówił obecny na protestach Waldemar Krenc, przewodniczący NSZZ Solidarność Region Ziemia Łódzka.

W czasie, gdy związkowcy wchodzili do siedziby Castoramy, akcję ulotkową na Mazowszu koordynował Dariusz Paczuski. Wiceprzewodniczący Krajowej Sekcji Pracowników Handlu NSZZ „S" następnie również pojawił się przy ul. Krakowiaków, by swą obecnością wesprzeć pikietujących.

– Akcje ulotkowe odbyły się pod każdym sklepem Castoramy w całym kraju. Chcieliśmy przez to poinformować klientów, co wydarzyło się w tej sieci. Co ciekawe, bardzo dużo ludzi brało ulotki i dopytywało, co jest powodem naszej akcji. To buduje, że duch w narodzie jeszcze nie umarł, że są ludzie życzliwi Solidarności i łączą się z tymi, którym dzieje się krzywda – podkreślał Paczuski. - To wstyd dla tej międzynarodowej sieci, ale też dla innych. Takich sytuacji, gdzie pogarszają się warunki pracy i płacy jest więcej. Ja wywodzę się z Auchan, gdzie też jest fatalna sytuacja. Podobnie jest również w Biedronce, czy Jysk - dodał.

Podczas trwania pikiety w gabinecie prezesa spółki trwały negocjacje. Po 4 godzinach niepewności okazało się, że zarząd Castoramy nie ma zamiaru przywrócić do pracy zwolnionych związkowców. Dwa dni później, bo 27 listopada, odbyły się kolejne negocjacje przedstawicieli.

„Zarząd Castoramy oczekuje, w zamian za przywrócenie do pracy zwolnionych działaczy, gwarancji działania przez organizację związkową pod kontrolą pracodawcy w ramach określonego przez niego schematu. Działania zarządu Castoramy zmuszają Solidarność do kontynuowania i eskalacji akcji protestacyjnej" – czytamy w komunikacie wystosowanym po negocjacjach.

MARCIN KOZIESTAŃSKI

List J. Kaczyńskiego

Jarosław Kaczyński
Prezes
PiS

Warszawa, dnia 14 listopada 2019 r.

Szanowny Pan
Ryszard Jaśkowski
Prezes Zarządu
Krajowego Związku Rewizyjnego
Spółdzielni Spożywców „Społem"

Szanowny Panie Prezesie
Szanowni Państwo

Jest mi niezmiernie miło, że mogę skierować do Państwa tych kilka słów na jakże wyjątkową okoliczność, jaką jest 50. Zjazd Delegatów Krajowego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Spożywców „Społem".

Trudno sobie wyobrazić dzieje polskiego życia ideowego i społecznego ostatnich 150 lat bez ruchu spółdzielczego. W tych dniach, w których świętujemy rocznicę odzyskania przez naszą Ojczyznę niepodległości oraz obchodzimy rocznice innych znaczącvch wydarzeń związanych z odradzaniem się państwa polskiego, trzeba ze szczególną mocą podkreślać znaczenie ruchu spółdzielczego dla sprawy naszej niezawisłości. Był on jedną z najistotniejszych form niezależnego samoorganizowania się społeczeństwa polskiego w dobie niewoli.

Najwolniej spółdzielczość rozwijała się w zaborze rosyjskim i dopiero zrodzony jako następstwo rewolucji 1905 r. powiew wolności przyniósł znaczące ożywienie na tym polu. Ogromną rolę odegrało z początku tajnie, a potem legalnie działające warszawskie Towarzystwo Kooperatystów i założony przez nie tygodnik o jakże wdzięcznym i nam wszystkim drogim tytule „Społem", który – jak doskonale pamiętamy – wymyślił Stefan Żeromski. Kiedy w październiku 1908 r. odbywał się I Krajowy Zjazd Stowarzyszeń Spożywczych, w Królestwie Polskim działało ich już prawie 700.

Ogromny był również wkład ruchu spółdzielczego w odbudowę państwa polskiego. Warto też pamiętać, że wysokie stanowiska w Polsce Odrodzonej zajmowało wielu wybitnych spółdzielców, jak choćby Ksiądz Stanisław Adamski, Ksiądz Wacław Bliziński, Zygmunt Chmielewski, Franciszek Stefczyk, Stanisław Thugutt czy Stanisław Wojciechowski.

W II Rzeczypospolitej „Społem" stało się handlową potęgą dysponującą największą liczbą placówek. I tak pozostało do dzisiaj, choć teraz wielkim wyzwaniem dla spółdzielni spożywców są zagraniczne sieci sklepów dvskontowych.

Mam nadzieję i tego pragnę Państwu życzyć, że „Społem" sprosta, zarówno tej konkurencji, jak i innym zadaniom, które stawia przed nami dynamicznie zmieniający się Świat. W tym, co niesie ze sobą przyszłość, kryją się, zarówno szanse, jak i zagrożenia. I oby polska spółdzielczość, w tym „Społem", wykorzystała te pierwsze i ominęła te drugie, kontynuując chlubne tradycje i pomnażając bogaty dorobek.

Osobom, którym zostały przyznane statuetki i wyróżnienia gratuluję tego wspaniałego zaszczytu, będącego piękną nagrodą za pracę na rzecz dobra wspólnego.

Zaś na ręce Pana Prezesa Ryszarda Jaśkowskiego pragnę złożyć gorące podziękowania dla Zarządu Krajowego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Spożywców „Społem" za życzliwą pamięć i zaproszenie na Zjazd. Niestety, wcześniej przyjęte zobowiązania oraz nader liczne obowiązki nie pozwoliły mi z niego skorzystać.

Proszę przyjąć moje najserdeczniejsze pozdrowienia.

Łączę wyrazy szacunku
Jarosław Kaczyński

Sejmik w Krakowie

23 listopada br. w Domu Spółdzielczości Pracy w Krakowie podsumowano kolejny rok pracy spółdzielni uczniowskich i Fundacji Rozwoju SU. Sejmik SU rozpoczęło odśpiewanie Hymnu spółdzielców przez członków SU Dziupla. W prezydium zasiedli młodzi spółdzielcy ze SU Plastuś Anna Graca i Adrian Sordyl, a z ramienia Związku Lustracyjnego Spółdzielni Pracy prowadzącą była Paulina Kostrzewa.

Gośćmi sejmiku byli m.in. prezes Zarządu Krajowej Rady Spółdzielczej **Mieczysław Grodzki**, prezes Zarządu ZLSP **Janusz Paszkowski,** prezes Krajowego Stowarzyszenia Ruchu Spółdzielców w Lublinie **dr Ryszard Nowak**, przewodniczący Ogólnopolskiej Rady SU **Aleksander Skalbmierski.** Gospodarzami byli przewodniczący Rady Nadzorczej FRSU **Zdzisław Zatorski** i prezes Zarządu FRSU **Anna Bulka.**

Do uczestników Sejmiku list przesłali prezes KZRSS „Społem" **Ryszard Jaśkowski** i zastępca **Szymon Fabisiak**. W swym liście życzyli: „... wszelkiej pomyślności w realizacji zadań ważnych dla spółdzielczości uczniowskiej, odzyskaniu należnej jej pozycji, społecznej akceptacji form działania młodego pokolenia pierwszej szkoły dobrego gospodarowania oraz zdobycia podstaw biznesowych w przyszłości".

Członek Zarządu FRSU **Anita Strzebońska** w referacie pt. **„Spółdzielnie Uczniowskie uczą ekonomii społecznej i przedsiębiorczości" p**odkreśliła: „Rozwijanie kompetencji społecznych, zawodowych i przedsiębiorczych młodzieży bierze się z ekonomii społecznej. Chodzi o to, aby wychować przyszłych liderów, społeczników oraz świadomych odbiorców usług i wyrobów wytworzonych w sposób odpowiedzialny i sprawiedliwy. Ludzi, którzy będą wrażliwi na to co dzieje się w lokalnym środowisku ..."

Następnie prezes **Anna Bulka** złożyła informację o działaniach podejmowanych na rzecz spółdzielni uczniowskich, jednak na przeszkodzie w popularyzacji idei spółdzielczości stoi brak rozwiązań formalno-prawnych. W roku 2019 **FRSU** kontynuowała cykl konkursów oraz szkoleń dla spółdzielni uczniowskiej, opiekunów i instruktorów. Szczególne podziękowania należą się Zofii Węgrzyniak, która niestrudzenie udziela porad zainteresowanym założeniem spółdzielni uczniowskiej. Prezentację swojego dorobku przedstawiły **SU „MODRAczek"**, **„Pychotka"**, **„PTAKU"**.

W XIX edycji Konkursu na najlepszą SU w roku szkolnym 2018/2019, nagrody rzeczowe, dyplomy i puchary otrzymali:

- **w kategorii początkujących**: I miejsce **SU „PTAKU"** w SP nr 33 w Częstochowie, II miejsce **SU „Pychotka"** w ZSS nr 105 w Warszawie, III miejsce **SU „MODRAczek"** w ZPE w Olsztynie;
- **w kategorii zaawansowanych:** I miejsce **SU „SZAROTKA"** w ZS w Jordanowie, II miejsce **SU „KARMELKA"** w SP nr 3 w Lubartowie, III miejsce **SU „EKONOMIK"** w ZSZ nr 4 w Ostrołęce. Wyróżnienie przypadło **SU „VZóR"** w ZSM w Poznaniu. Dyplomy uznania otrzymali również wszyscy opiekunowie nagrodzonych SU.

Ponadto uchwałą Zarządu FRSU honorowym tytułem: **Spółdzielnia na Szóstkę** - za wieloletnią działalność i osiągane wyniki zostały wyróżnione 4 spółdzielnie uczniowskie: **SU „PLASTUŚ"** SP nr 1 Chocznia, **SU „DZIUPLA"** SP nr 7 Kielce, **SU „ŁAKOMCZUCH"** SP nr 29 Sosnowiec, **SU „PINGWINEK"** SP nr 17 Katowice.

W sprawie rozwoju i niezbędnych działań dla poprawy funkcjonowania SU, głos zabrali goście Sejmiku: prezesi **Mieczysław Grodzki**, **Janusz Paszkowski, dr Ryszard Nowak. Jak mówili, spółdzielnia uczniowska ma za zadanie prowadzenie działań edukacyjnych dla przedsiębiorczości, służyć rozwojowi osobowości, popularyzować w środowisku młodzieżowym idee i wiedzę o spółdzielczości, ale ma też dostarczać radości młodym kooperatystom, satysfakcji z uzyskiwanych wyników oraz napełniać młodzież przekonaniem, że spółdzielnia uczniowska to fajna rzecz i ciekawa karta w życiorysie.**

DANUTA BOGUCKA

● 50 Zjazd Krajowy KZRSS Społem – 20 listopada 2019 r. ●

Wyróżnione Spółdzielnie – Stulatki. Fot. Małgorzata Wolczko-Chmielarz.

Uzdrowisko Wieniec-Zdrój koło Włocławka słynie z ozdrowieńczego klimatu i unikalnej wody mineralnej Selenka. Tutaj, w okazałym Pensjonacie Jutrzenka, w przeddzień obrad jubileuszowego 50 Zjazdu Delegatów KZRSS, 19 listopada br. delegaci i zaproszeni goście spotkali się na uroczystej kolacji.

Gości powitał prezes Zarządu Związku Ryszard Jaśkowski. Byli wśród nich: Adam Abramowicz – powołany niedawno przez premiera rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, Mathias Fiedler - prezydent Euro Coop, Mieczysław Grodzki - prezes Krajowej Rady Spółdzielczej, Alfred Bujara - przewodniczący Krajowego Sekretariatu Handlu, Banków i Ubezpieczeń NSZZ „Solidarność oraz wiceprzewodniczący UNI Europa Commerce, Jerzy Rybicki - prezes KZRSS „Społem" w latach 2005- 2017, Krzysztof Grządziel – właściciel Pensjonatu Jutrzenka. Była to okazja do rozmów o handlu i spółdzielczości,

Podczas spotkania uhonorowano zasłużone spółdzielnie i spółdzielców dyplomami oraz spółdzielczymi odznaczeniami. Wśród wyróżnionych znalazły się ponad stuletnie spółdzielnie. Okolicznościowe dyplomy **150 LAT TRADYCJI SPOŁEM,** opatrzone informacją o przyjęciu nad społemowskim jubileuszem PATRONATU NARODOWEGO PREZYDENTA RP ANDRZEJA DUDY W STULECIE ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI wręczyli 23. spółdzielniom prezesi KZRSS Ryszard Jaśkowski i Szymon Fabisiak.

Z okazji 50 Zjazdu, Krajowa Rada Spółdzielcza przyznała spółdzielcom odznakę **Zasłużony Działacz Ruchu Spółdzielczego** za wzorowe wykonywanie obowiązków służbowych, wysoki poziom moralny, za inicjatywy i troskę o rozwój organizacji spółdzielczej. Wśród odznaczonych byli: **Alfred Bujara** PSS Tarnowskie Góry; **Sylwester Cerański** SS MOKPOL w Warszawie; **Anna Domżyńska** PSS Goleniów; **Ryszard Grynda** PSS Grudziądz; **Halina Hernacka** PSS Gniezno; **Grzegorz Janik** PSS Turek; **Mariusz Małachowski** PSS Piła; **Jadwiga Rowicka** WSS Żoliborz Warszawa; **Honorat Stępień** PSS Piotrków Trybunalski ; **Małgorzata Strzelczyk** PSS Puszczykowo; **Anna Urbańska** KZRSS w Warszawie ; **Piotr Waśniewski** PSS Zgoda Płock; **Jerzy Wańczycki** PSS Leżajsk ; **Jerzy Ziemski** PSS Mielec.

Natomiast nagrodę **Menedżer Spółdzielca,** przyznaną również przez KRS za sprawne zarządzanie i szczególne osiągnięcia gospodarcze, za wkład w unowocześnianie spółdzielczości oraz kształtowanie jej pozytywnego wizerunku w ciągu 45 lat pracy odebrał od prezesów Mieczysława Grodzkiego i Ryszarda Jaśkowskiego **Marian Cieloszyk -** prezes Zarządu „Społem" PSS we Wrześni.

Do uczestników Zjazdu władze KRS wystosowały list, podkreślając w nim m.in. znaczenie Związku „Społem" w świadczeniu pomocy i ułatwianiu zrzeszonym spółdzielniom realizacji ich zadań statutowych. Podkreślono również rolę przedstawicieli Związku w KRS.

W części artystycznej wieczoru wystąpił znany zespół PECTUS, laureat Nagrody Publiczności na jednym z sopockich festiwali. Bracia Szczepanik przypomnieli swoje przeboje, zachęcając wszystkich do wspólnego śpiewania. Chętnie podzielili się swoimi rodzinnymi wspomnieniami. Drugim zespołem umilającym wieczór był zespół ŻUKI, znany z wiernej interpretacji legendarnej grupy The Beatles oraz innych gwiazd rocka lat 60 i 70-tych.

JOLANTA JĘDRZEJEWSKA

Prezydium Zjazdu.

Pod nowym sztandarem Związku, ufundowanym z okazji 150-lecia spółdzielczości spożywców przez spółdzielnie warszawskie, 20 listopada br. w Uzdrowisku Wieniec-Zdrój obradował 50 Zjazd Krajowy KZRSS Społem. 225 delegatom przewodniczył Adam Sosnowiec, przewodniczący ustępującej Rady Nadzorczej. Obok niego w prezydium zasiedli wybrani: wiceprzewodniczący Wacław Słaby i Magdalena Zgondek, sekretarz Małgorzata Dybaś oraz prezes Zarządu Związku Ryszarda Jaśkowski i jego zastępca Szymon Fabisiak.

Po wysłuchaniu Hymnu Spółdzielców, przyjęto porządek i regulamin obrad, powołano trzy komisje zjazdowe: mandatową, uchwał i wniosków oraz wyborczo-skrutacyjną. Uczczono pamięć zmarłego nagle delegata z PSS Barlinek Tomasza Gębarskiego.

Wśród gości powitano m.in.: prezydenta Euro Coop Mathiasa Fiedlera, b.prezesa Związku Jerzego Rybickiego i prezes MAH Społem Jadwigę Wójtowicz-Garwoła. Obejrzano 15-minutowy film APO Studio o tegorocznych obchodach jubileuszu 150-lecia spółdzielczości spożywców, w tym gali jubileuszowej na Zamku Królewskim w Warszawie, pod patronatem prezydenta RP Andrzeja Dudy.

Przemówienie sprawozdawczo-programowe wygłosił prezes Zarządu KZRSS Społem Ryszard Jaśkowski (fragmenty poniżej)Podsumował on tegoroczne obchody 150-lecia spółdzielczości spożywców w Polsce, oddając hołd prekursorom Związku, w tym jego założycielom w 1911 r., pierwszym prezesom – Stanisławowi Wojciechowskiemu, późniejszemu prezydentowi RP i Romualdowi Mielczarskiemu, a także ich wybitnym następcom, m.in. Marianowi Rapackiemu w latach 1926-1944 i Irenie Strzeleckiej w latach 1958-1972.

Jak stwierdził obecny prezes Związku, „Przyjęcie przez nasz 50 Zjazd numeracji ciągłej, to symboliczne nawiązanie do ciągłości tradycji historycznej, ideowej, do wciąż aktualnego etosu społecznego i narodowego - służenia Polakom".

„Patrząc na historię poprzednich 49 Zjazdów i wysiłki naszych wielkich poprzedników - Wojciechowskiego, Mielczarskiego, Rapackiego, Strzeleckiej - widzimy, że Zjazdy społemowskie zawsze jednoczyły Spółdzielnie na rzecz wspólnych działań i mobilizowały

Podczas odegrania Hymnu Spółdzielców.

reformy to zwykle Związek i spółdzielnie organizowali niezawodne zaopatrzenie ludności, pomnażali dorobek pokoleń!"

Dzisiaj największym wyzwaniem dla Związku i spółdzielni jest fak-

Krzepiący

społemowców do walki z przeciwnościami. Czy były to wojny, kryzysy,

Przemawia prezes Ryszard Jaśkowski.

tyczne ratowanie polskiego handlu przed ciosami kolonizacji rynku przez zagraniczne koncerny. Jeszcze na początku XXI wieku polskie firmy przeważały na rynku w granicach 70 procent. Dzisiaj ich udział spadł do zaledwie 25 procent i co roku tysiące polskich sklepów upada. Prezes powtórzył żądania poprzedniego Zjazdu Krajowego w 2015 r.: „**mamy prawo żądać od władz wszystkich szczebli, rządowych i samorządowych, sprawiedliwej polityki handlowej, gwarantującej równoprawne warunki dla uczestników rynku, zaprzestania preferencji dla obcych koncernów i ich wspierania w niszczeniu rodzimej przedsiębiorczości."**

Mówił też mocno o koniecznym skonsolidowaniu działań Związku i spółdzielni, a także odnowieniu wizerunku Społem. Należy przyspieszyć proces tworzenia systemu

Przemówienie prezesa Zarządu KZRSS Społem – RYSZARDA JAŚKOWSKIEGO – fragmenty

„(…) Mamy do czynienia z coraz bardziej dramatyczną sytuacją na rynku. Mimo wzrostu dochodów ludności i zakupów, polski handel cofa się i zamiera. O ile na początku naszego stulecia, polskie firmy na rynku spożywczym miały 70-procentowy udział, tak obecnie spadł on do ok. 25 procent. Kolonizacja rynku przez zagraniczne koncerny stała się faktem i konieczne jest ratowanie polskiego handlu, bo co roku upada tysiące polskich sklepów.

Musimy zatem, z jednej strony domagać się od władz, w tym nowo wybranego parlamentu, rządu, samorządów skutecznego wspierania polskiej przedsiębiorczości i ratowania polskiego handlu /…/ Niestety, działania władz są niewystarczające. Spółdzielczość spożywców „Społem" czekała i czeka nadal na nowe prawo spółdzielcze i nowe rozwiązania podatkowe. Czy w setną rocznicę uchwalenia ustawy – Prawo spółdzielcze, doczekamy się nowej ustawy, uwzględniającej specyfikę branży spółdzielczej oraz jej wielki dorobek, tak jak to jest w wielu europejskich krajach? /…/

Układ sił w parlamencie mocno się zmienił. Pojawiły się partie, od których można oczekiwać wsparcia wobec polskiego handlu. Mamy też nadzieję, że obecny Rząd, tak jak inne działy gospodarki, również konsekwentnie będzie repolonizował polski handel i hurt, bo werbalnego wsparcia było już sporo, a dziś oczekujemy faktycznych działań w tym kierunku. Mam również nadzieję, że nie powrócą legislacyjne pomysły traktowania sektora spółdzielczego jako gorszej formy prowadzenia działalności gospodarczej.

Szanowni Delegaci

Kontynuując dalsze propozycje programowe i strategię na kolejne lata, aktualnym pozostaje nasze dotychczasowe zadanie ochrony działających spółdzielni przed zagrożeniami wynikającymi z coraz trudniejszych warunków funkcjonowania w konkurencyjnej gospodarce i na zatłoczonym rynku obcych sieci handlowych. /. ../

Miło mi zakomunikować w tym miejscu, że jesteśmy bardzo blisko zarejestrowania zmian do umowy spółki KPH i stworzeniu na jej bazie podmiotu, który zajmie się negocjowaniem centralnych umów handlowych przy udziale największych spółdzielni, Agencji Handlowych reprezentujących spółdzielnie i regionalnych grup zakupowych. /…/ **Dajmy sobie szansę na synergię zakupową pod egidą naszego, w pełni społemowskiego kapitałowo podmiotu w formule bezpośredniego zaopatrzenia producent - detal z pominięciem pośredników. Tu tkwi źródło poprawienia marży i lepszych cen na półkach sklepowych./…/**

Naszym wspólnym osiągnięciem jest wprowadzenie i kontynuowanie sprzedaży marki własnej Społem. /…/ Jednakże 120 spółdzielni aktywnie wspierających sprzedaż ponad 200 produktów marki Społem, to stanowczo za mało!/…/

/…/ Klienci cenią sobie naszą produkcję bo jest oparta na tradycyjnych recepturach i naturalnych surowcach, co pozwala osiągać znakomitą jakość i walory smakowe. To jest nasz wielki atut, tego nie mają wielkie sieci. Brakuje nam tylko dobrej reklamy i środków na ten cel, aby sprzedawać więcej… **/…/ musimy zastanowić się nad utworzeniem Funduszu Promocji Społem, a główne źródło tego funduszu widzę w projekcie wspólnych zakupów i odpisu części zysku na ten cel.**

Chcemy wzmocnić naszą obecność w Social Mediach, Facebooku i aktywnie prowadzić naszą stronę internetową. /…/ Musimy być obecni w przestrzeni medialnej, bo to buduje naszą tożsamość i wzmacnia wizerunek, zwłaszcza wśród młodych klientów.

● 50 Zjazd Krajowy KZRSS Społem – 20 listopada 2019 r. ●

wspólnych zakupów i marketingu, utworzenie Funduszu Promocji Społem.

Klienci i konsumenci powinni wiedzieć, że wszystkie placówki SPOŁEM służą niezawodnie od 150 lat ich potrzebom. To ich spółdzielcza misja. Dbają o wysoką jakość życia Polaków, ochronę konsumenta, bezpieczną żywność, zdrowe odżywianie, wspieranie ludzi w potrzebie, polskiej oświaty, kultury, sportu, opieki społecznej. W tym duchu 50 Zjazd Społem przyjął program działania do roku 2023.

Wcześniej jednak przeprowadzono dyskusję nad sprawozdaniami Zarządu i Rady Nadzorczej, wnioskami i projektami uchwał, z udziałem delegatów i gości. Wysłuchano przemówienia prezydenta Euro Coop Mathiasa Fiedlera, tłumaczonego przez dr Adama Piechowskiego z Krajowej Rady Spółdzielczej. Przekazał on serdeczne gratulacje, pozdrowienia i życzenia oraz zachęcał do współpracy na forum europejskim.

Odczytano listy do Zjazdu, jakie nadesłali: prezes PiS Jarosław Kaczyński /pełny tekst na str.3/ oraz krótkie gratulacje, pozdrowienia i życzenia rozwoju - prezes PSL Władysław Kosiniak-Kamysz /"im więcej spółdzielczości, tym lepsze i bardziej przyjazne dla ludzi państwo"/, b. prezes Związku w latach 1981-1990 Bogdan Augustyn, przewodnicząca Fundacji Rozwoju Spółdzielczości Uczniowskiej Anna Bulka.

DYSKUSJA

W dyskusji udział wzięli: Tomasz Pławecki z PSS Bochnia, Alfred Bujara z PSS Tarnowskie Góry i szef Sekcji Handlu NSZZ Solidarność, Dariusz Gierycz ze Społemowca Warszawskiego, Mieczysław Dąbrowski z PSS Białystok, Barbara Kulikowska z PSS Bytom, Grażyna Raniewicz-Lis z PSS Poznań, Piotr Zasuń z PSS Kalisz, Wacław Słaby z PSS Katowice, Zenon Szewczyk z PSS Wadowice i Adam Sosnowiec z PSS Bochnia.

Delegaci generalnie poparli propozycję Zarządu co do zasad i wysokości składek członkowskich, negatywnie odnieśli się do propozycji zmian statutowych i podobnie do kwestii udostępniania znaku Społem spółkom, które przekształciły się ze spółdzielni. Zaaprobowano założenia programowe Zjazdu, w szczególności dotyczące kierunku budowy systemu wspólnych zakupów przez Krajową Platformę Handlową, spółdzielnie, agencje i Związek.

Z sentymentem i podziękowaniami za dobrą współpracę występowali wieloletni członkowie Rady Nadzorczej Związku, którzy już nie kandydowali do nowej Rady – Mieczysław Dąbrowski, Adam Sosnowiec, Zenon Szewczyk. Mówili też z troską o utrzymaniu pozycji Społem na rynku i zachowaniu „spółdzielczego ducha". Otrzymali gorące oklaski.

Z dużą uwagą wysłuchano wystąpień dotyczących walki w obronie polskiego handlu i Społem przed kolonizacją rynku przez obce koncerny. Wacław Słaby wzywał do konsolidacji, bo „przetrwają tylko najsilniejsze spółdzielnie". Nowa Rada „powinna narzucić rygory", by we wspólnym interesie pokonać trudności rynkowe, np. dotyczące płacy minimalnej, bo już „nie ma czasu".

W podobnym tonie Barbara Kulikowska postulowała ujednolicenie systemu informatycznego i oprogramowania spółdzielni oraz szersze propagowanie inicjatyw Związku, a Piotr Zasuń mówił o pozytywnych efektach integracji spółdzielni wielkopolskich w spółce KDD.

Najbardziej pracowita Komisja Uchwał i Wniosków.

Alfred Bujara wnioskował, aby „odbudować logistykę polską", bo hurt oddaliśmy obcemu kapitałowi, ale musi być „interwencjonizm państwa". UOKiK nie spełnia swych zadań. Pomóc nam mogą koncerny państwowe, np. takie jak ORLEN, który chce kupić Ruch.

Należy domagać się sprawiedliwej polityki handlowej, lobbować za polskim handlem.

Wsparła jego głos Grażyna Raniewicz-Lis, apelując o docieranie z naszymi żądaniami „do kół rządowych i parlamentarnych", np. w sprawach podatkowych, płacowych oraz niżej podpisany, cytując Apel Komisji Historycznej WSS o reaktywowaniu opiniotwórczego czasopisma „Społem".

Dyskusja zjazdowa była rzeczowa i konkretna, w poczuciu odpowiedzialności Zjazdu za dalszy rozwój spółdzielczości społemowskiej, w obliczu przemożnej presji rynkowej wielkich koncernów zagranicznych. „Stać nas na więcej!", „Bądźmy zawsze Społem!" – wzywał na zakończenie prezes Ryszard Jaśkowski.

Zjazd udzielił absolutorium członkom Zarządu Związku, podjął uchwały, w tym najważniejszą programową /jej omówienie obok/. Chyba najbardziej pracowitą była przewodnicząca Komisji Uchwał i Wniosków Grażyna Raniewicz-Lis, która najczęściej zabierała głos w tych sprawach.

Wybrano 16-osobową Radę Nadzorczą Związku, złożoną z prezesów spółdzielni z różnych regionów kraju. O jej ukonstytuowaniu się w grudniu i pierwszych działaniach, poinformujemy w następnym numerze.

DARIUSZ GIERYCZ

program

Przemawia prezydent Euro Coop Mathias Fiedler.

Uchwała programowa (omówienie)

50 Zjazd przyjął dwuczęściową uchwałę programową, tj. zadaniowy program działania na lata 2020–2023 oraz wnioski z dyskusji zjazdowej, do rozpatrzenia i załatwienia przez Zarząd Związku.

W 9-punktowym programie działania wymieniono m.in.

– rozpoczęcie działań systemu wspólnych zakupów, z udziałem KPH Społem, agencji handlowych, spółki KDD i największych spółdzielni,

– poprzez włączenie jak najwięcej spółdzielni do wspólnego sklepu internetowego, dotarcie do nowych grup klientów,

– w pierwszej kolejności wspieranie społemowskich struktur, wspólnych działań i inicjatyw,

– upowszechniać nowe rozwiązania techniczne i technologiczne w działalności gospodarczej spółdzielni,

– poprzez nową stronę internetową dla klientów sklepów „Społem", facebook i instagram, wzmocnić promocję marki :"Społem",

– poszerzyć współpracę z organizacjami handlowymi w Polsce i Europie, aby wzmocnić pozycję spółdzielczości konsumenckiej,

– propagować idee spółdzielczości wśród młodego pokolenia pracowników, członków i młodzieży szkolnej,

– wzmocnić organizowanie wspólnych akcji promocyjnych i podnoszenia kwalifikacji pracowników spółdzielni.

Wśród wniosków z dyskusji zjazdowej zaakceptowano osiem, zobowiązując Zarząd Związku do ich rozpatrzenia i załatwienia, m.in. dotyczących:

– przygotowania w Krajowej Radzie Spółdzielczej projektu nowego prawa spółdzielczego /w setną rocznicę pierwszej ustawy prawo spółdzielcze z 1920 r./,

– stworzenia Funduszu Promocyjnego, aby skutecznie promować markę „Społem", w tym poprzez reklamę telewizyjną,

– skutecznej ochrony spółdzielni konsumenckich „Społem", szczególnie ustawowej,

– opracowywania okresowych analiz ekonomicznych oraz analiz aktywności spółdzielni w realizacji programów Związku,

– inwentaryzacji wszystkich programów informatycznych w zrzeszonych spółdzielniach,

– reaktywowania historycznego czasopisma „Społem" wydawanego w latach 1906-2006, niezbędnie potrzebnego do promocji spółdzielni i Związku „Społem", pełniącego rolę opiniotwórczą, integracyjną oraz stanowiącego zaplecze intelektualne Związku.

Nowa Rada Nadzorcza

1. Mirosława Berlak – „Społem" PSS w Wejherowie,
2. Krzysztof Chojnacki – „Społem" PSS „Zgoda" w Płocku,
3. Wiesława Chwieduk – „Społem" PSS „Mazur" w Łęczycy,
4. Małgorzata Dybaś – Podwawelska Spółdzielnia Spożywców w Krakowie,
5. Hieronim Kobus – „Społem" PSS w Garwolinie,
6. Anna Kozłowska – „Społem" PSS we Włocławku,
7. Janusz Kulesza – „Społem" PSS w Białymstoku,
8. Robert Michalkiewicz – „Społem" PSS w Dobrym Mieście,
9. Ewa Myrta – „Społem" PSS w Oświęcimiu,
10. Grażyna Raniewicz-Lis – „Społem" PSS w Poznaniu,
11. Wacław Słaby – „Społem" PSS w Katowicach,
12. Wiesław Sznaza – „Społem" PSS w Elblągu,
13. Anna Tylkowska – „Społem" WSS „Śródmieście" w Warszawie.
14. Maria Wawrzaszek-Gruszka – „Społem" PSS „Robotnik" w Zamościu,
15. Piotr Zasuń – „Społem" PSS w Kaliszu,
16. Magdalena Zgondek – „Społem" PSS w Głogowie.

WOŚP

Finał 12 stycznia

Od 28 lat w czwartym kwartale każdego roku, zwolennicy Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy oczekują na informacje kiedy odbędzie się jego kolejna edycja. Tegoroczna zbiórka zapadła głęboko w ludzkich sercach i umysłach ze szczególnym natężeniem. Trudno nie pamiętać o tragedii, która miała miejsce 13 stycznia w Gdańsku. Oddany od lat Orkiestrze Paweł Adamowicz został zamordowany na scenie tuż przed

„Światełkiem do Nieba". O zabójstwie mówimy przez cały rok. Rekordowa kwota na koncie WOŚP była imponująca, ale wydarzenie na Targu Węglowym wciąż powraca.

Oczekiwany termin Finału w 2020 roku Jurek Owsiak oficjalnie ogłosił 16 października w dniu, w którym obchodzony jest Światowy Dzień Przywracania Czynności Serca. W tym dniu organizowane są pokazy prawidłowej resuscytacji, podczas których bite są rekordy frekwencji. Jak ważna jest umiejętność niesienia pomocy przy nagłym zatrzymaniu pracy serca świadczą m.in. europejskie dane. Rocznie przywrócenia akcji serca wymaga ok. 400 tysięcy osób.

28. Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy w roku 2020 zostanie „rozegrany " 12 stycznia pod hasłem „Wiatr w żagle " dla Dziecięcej Medycyny Zabiegowej.

Dla potrzeb finału powstaną dwa ośrodki. Jeden na Placu Bankowym z występami solistów i zespołów, drugi na Placu Teatralnym gdzie powstanie studio, z którego transmitowany będzie przebieg imprezy.

To, że Jurek Owsiak pomaga dzieciom i seniorom wszyscy wiedzą. Ostatnio został poruszony losem przewożonych z Włoch do Rosji tygrysów. które po trudach podróży znalazły m.in. azyl w poznańskim ogrodzie zoologicznym. Zwierzęta pod opieką specjalistów już w listopadzie czuły się coraz lepiej. Placówka nie jest jednak przygotowana na tego rodzaju sytuacje. Zrodziła się więc koncepcja zbudowania azylu dla dzikich zwierząt wymagających m.in. długotrwałego leczenia takich jak włoskie tygrysy lub dla innych reprezentantów fauny np. odebranych z nielegalnych hodowli.

Oszacowano, że na budowę azylu potrzebna jest kwota 6 milionów złotych. Wzruszony losem tygrysów i koniecznością powstania takiego ośrodka „dyrygent" WOSP zadeklarował przekazanie na ten cel przyznanej mu w roku 2018 przez Fundację Kyoto – Kraków Andrzeja Wajdy i Krystyny Zachwatowicz nagrody im. Andrzeja Wajdy „za wybitną działalność w duchu solidarności społecznej„. Kwota ta z pewnością będzie dużym wsparciem dla inicjatywy poznańskiego zoo. **J.J.**

WSS Śródmieście

Dzień Seniora

Dzień Seniora to wyjątkowa okazja do spotkania zaproszonych gości z Radą Nadzorczą i Zarządem śródmiejskiej Spółdzielni. Choć seniorzy „Społem" WSS Śródmieście spotykają się na Kole Spółdzielców co dwa tygodnie, to właśnie spotkanie z tej okazji jest wyjątkowe i jakże uroczyste.

25 listopada br. w **Restauracji Ed Red** w DH Hala Mirowska występem uczniów z Zespołu Szkół Specjalnych nr 105 przy ul. Długiej w Warszawie, rozpoczęły się obchody tegorocznego święta. Połączenie pokoleń pokazało, jak bardzo wszyscy jesteśmy sobie potrzebni. Młodzi wykonawcy zachęcili do śpiewania uczestników spotkania i przy akompaniamencie grającego na gitarze nauczyciela **Andrzeja Sikorskiego** wszyscy zaśpiewali kilka szlagierów sprzed lat. Występowi towarzyszyły chwile wzruszenia i gromkie brawa. Nie mniejsze emocje ogarnęły **seniorów**, gdy otrzymali piękne okolicznościowe kartki z życzeniami, własnoręcznie zrobione przez uczniów z Zespołu Szkół Specjalnych nr 85 przy ul. Elektoralnej.

Rok 2019 to dla „Społem" WSS Śródmieście rok szczególny **Jubileuszu 150-lecia**. Tegoroczne obchody **Dnia Seniora** miały szczególny charakter. Rada Nadzorcza i Zarząd Spółdzielni wyróżniły i podziękowały, życząc zdrowych oraz pomyślnych kolejnych członkowskich lat za **ponad 60-letni staż członkowski** panie: **Kazimierę Mazur** i **Irenę Chojnowską**, za **ponad 50-letni staż**: **Teresę Sieradzan-Matuszewską**, **Danutę Rogala**, **Helenę Nadolską**, **Elżbietę Wojciechowską**, **Halinę Załuską**, **Elżbietę Caban**, **Alinę Cacko** oraz nieobecną ze względu na stan zdrowia **Annę Gortatewicz**.

Rada Nadzorcza i Zarząd bardzo doceniają wkład seniorów w działania Spółdzielni, ich dorobek życiowy i ogromne zaangażowanie. Prezes Zarządu **Anna Tylkowska** i przewodnicząca Rady Nadzorczej **Cecylia Przedpełska** życzyły seniorom zdrowia, uśmiechu i radości dnia codziennego, uznania i szacunku najbliższych im osób, pogody ducha oraz wszelkiej pomyślności.

Spotkanie w miłej rodzinnej atmosferze, przy rozmowach, wspomnieniach i planach zakończył wspólny obiad, przygotowany przez szefa kuchni **Restauracji Ed Red**, przy ogromnym zaangażowaniu w powodzenie imprezy **Adriana Barnowskiego** - event managera. **DANUTA BOGUCKA**

Słoiki dla Frania

Słoiki z Wilanowa dla..." to już kolejna odsłona akcji „ organizowanej przez społeczność warszawskiego Wilanowa. Ma na celu niesienia pomocy potrzebującym dzieciom i nadziei ich rodzinom. Wielki finał akcji charytatywnej „Słoiki z Wilanowa dla FRANIA" odbył się 23 listopada br. w Publicznej Szkole Podstawowej nr 358 im. hetmana Jana Zamoyskiego przy ul. Ledóchowskiej 10.

Tegoroczna edycja skupia się wokół zbierania środków na leczenie **5-letniego Franka**, który choruje na glejaka mózgu. Jego rodzice mówią: **Franek** uwielbia jeździć na rowerze, hulajnodze, łyżwach, grać w piłkę nożną. Kocha klocki lego i resoraki. Marzy o psie. Razem z siostrą Tosią interesują się geografią polityczną świata. Pasjami odszukują różne kraje na globusie, uczą się stolic, hymnów i flag. Swoją wiedzą potrafią czasem przyćmić rodziców. Pierwsze kroki **Franek** próbuje też stawiać w szachach".

Jak co roku w akcję pomocy włączyły się znane osobistości ze świata mediów, kultury, sztuki, polityki.

W tegoroczne wydarzenie, już nie pierwszy raz zaangażowała się **„Społem" WSS Śródmieście**, a kierowniczka śródmiejskiego sklepu **Sezam** na Wilanowie **Wanda Pulkowska** przekazała piękny kosz delikatesowy z produktami **marki „Społem"**. Pracownicy administracyjni przekazali na kiermasz domowej roboty przetwory oraz słoiki z łakociami i innymi drobiazgami. We wsparcie produktowe włączyli się partnerzy handlowi WSS: *dostawca owoców i warzyw* **BURY** *Sp. z o.o. oraz firmy* **De Care** *i* **Alpan**.

DANUTA BOGUCKA

Święta Bożego Narodzenia to wyjątkowy czas. Obchodzi się je niemalże pod każdą szerokością geograficzną. W Polsce mają wielowiekową tradycję. Atrybuty tych świąt to wieczerza wigilijna, opłatek, kolędy, pasterka, a wszystko w odpowiedniej oprawie, w której dużą rolę odgrywa choinka są jednak od niej odstępstwa. Zielone drzewko uważane jest za symbol życia i odrodzenia.

U nas jego poprzedniczką była „podłaźniczka", nazywana także jutką, rajskim sadem, bożym drzewkiem lub wiechą. Do lat 20. XX wieku w południowej Polsce istniał zwyczaj podwieszania jej pod powałą. Był to czubek lub gałęzie drzewa iglastego przystrojone orzechami, jabłkami, ozdobami z bibuły i słomy oraz krążkami opłatków, które miały zapewnić urodzaj i powodzenie domostwu.

W miarę upływu czasu „podłaźniczkę" zastąpiono choinką. Ozdobom na niej zawieszanym przypisywano szczególne znaczenie.

I tak: **łańcuch** uważano za symbol więzi rodzinnej, **jabłka** wspomnienie rajskiego owocu, zapewniające zdrowie i urodę, **dzwoneczki** przywołujące dobre wiadomości, **orzechy** symbol siły i dobrobytu, **aniołki** i **światełka** chroniące przed

złem. **Gwiazda Betlejemska**, **aniołek i szpic**, pomagały w powrocie krewnych do domu z dalekich stron.

Z choinką wiążą się również prezenty początkowo przygotowywane w domach bogatej szlachty i mieszczaństwa, a następnie upowszechnione prawie wszędzie. Doceniono również walory **jemioły,** chroniącej dom przed pożarem, zapewniającej rodzinie szczęście i bogactwo.

Zwyczaj ubierania drzewka upowszechnił się w mieszczańskich rodzinach niemieckich w XVIII wieku. Stąd zawędrował do wielu krajów świata, modyfikowany w zależności od kontynentu, różnic czasowych, możliwości, tradycji, upodobań.

Choinka

Najbardziej oryginalnymi elementami zdobienia choinki w ***Danii** są maleńkie chorągiewki. ***Filipińczycy** święta rozpoczynają już w listopadzie. Domy przyozdabiane są kwiatami, liśćmi palm i lampionami w kształcie Gwiazdy Betlejemskiej wykonanymi z papieru, celofanu lub suchych liści. We ***Francji** choinka zdobi mieszkanie jeden dzień. Tradycja zdobienia gałęzi znajduje odzwierciedlenie w kształcie ciasta przypominającego gałąź drzewa. Charakterystycznym elementem Bożego Narodzenia w * **Grecji** oprócz choinki jest bogato zdobiony światełkami model łodzi.

W ***Hiszpanii** dominują szopki ustawiane wszędzie, organizowane są ich wystawy, ale są też szopki żywe. Są kraje w których nie ma udekorowanych choinek, tak jest np. w * **Kolumbii**, gdzie świątecznymi ozdobami przystrojone są ulice.Tu

celebruje się żłóbek wypełniony piaskiem, mchem i folią uformowanymi na kształt krajobrazu z dodanymi figurkami, jak w scenie Narodzenia Pańskiego. ***Meksyk** hołduje choince ozdobionej bombkami i światełkami, pod którą musi być umieszczona szopka. Małe sosenki są świątecznym drzewkiem u ***Portugalczyków,** a w rejonach gdzie ich brak zdobione są inne drzewka. Popularne są tu także ulepione z masy papierowej pnie, do których mocowane są gałązki.

W ***Szwecji** domy zdobią kwiaty w kolorze czerwonym takie jak: poinsecje czy tulipany, a choinki są dekorowane skromnie, ale nie może na nich zabraknąć aniołków, gwiazdek i mikołajów. ***Węgierskie** choinki przystrojone są m.in. pralinkami nadziewanymi masą waniliową, orzechową lub marcepanową zawiniętymi w papierki.

W * **Wielkiej Brytanii** króluje bogato zdobione drzewko, ale oprócz niego świątecznymi akcentami są: ostrokrzew (symbol męskości), bluszcz (symbol kobiecości) oraz jemioła.

Także i w przypadku bożonarodzeniowego drzewka sprawdza się przysłowie „Co kraj to obyczaj".

Oprac.
JOLANTA JĘDRZEJEWSKA

Varsavianiści

Warszawski Zespół Szkół Specjalnych nr 105 im. Kazimierza Kirejczyka podejmuje szereg przedsięwzięć, mających na celu aktywizację uczniów. Jedną z form są działające Koła Zainteresowań. Od kilku lat działa tu **Koło Przyjaciół Warszawy**.

Należący do niego uczniowie poznają historię i geografię swojego miasta, odwiedzają ciekawe miejsca poznają osoby zasłużone dla stolicy. Młodzież angażuje się w działaniach na rzecz lokalnego środowiska, pomaga osobom starszym, uczestniczy w sprzątaniu świata, wspiera akcje w warszawskim ZOO. Członkowie Koła biorą udział w grach miejskich, w organizowanych spotkaniach z ciekawymi ludźmi. Zacieśnieniu uczniowskich więzi służą organizowane ogniska nad Wisłą ze wspólnym śpiewaniem i pieczeniem kiełbasek.

W tym roku, w dniu 22 października w dniu 22 października, przy sprzyjającej pogodzie grono młodych miłośników Warszawy z Długiej spotkało się nad Wisłą. Było ono m.in. podsumowaniem dotychczasowej pracy Koła, za którą Branżowa Szkoła I stopnia Specjalna nr 54 i Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy nr 1 funkcjonujące w ZSS otrzymały od Zarządu Głównego Towarzystwa Przyjaciół Warszawy certyfikaty **„Varsavianistycznej Szkoły II stopnia obejmujące lata 2019–2021".**

Opiekunem Koła jest Maria Tkaczyk. W organizacji spotkań pomaga Marta Stryjecka -Kubiak.

Młodym Varsavianistom wsparcia produktowego udzieliła zaprzyjaźniona ze szkołą Teresa Miller reprezentująca producenta wędlin **JBB Bałdyga z Łysych** oraz największy dostawca pieczywa na rynek warszawski, zaprzyjaźniona **Spółdzielnia Piekarsko-Ciastkarska** **J.J.**

Podróż radosna i tęczowa

Z Warszawy do Polanicy Zdrój długa droga, ale jeśli spędza się ją w rozśpiewanym towarzystwie jadącym na Festiwal Spółdzielczych Zespołów Artystycznych „Tęcza Polska" czas pięknie i szybko płynie. Tak było 19 września br., gdy jeszcze świtało, spod warszawskiego Centrum Kultury Wilanów w autokarową podróż do Polanicy Zdroju wraz z dyrektorem **Robertem Woźniakiem** wyruszył **Zespół Śpiewaczy Radosna.** W Lesznowoli dołączył **Zespół Śpiewaczy Tęcza**. I tak powstała **Radosna Tęcza**.

Zespół **Radosna** tworzą śpiewający seniorzy Centrum Kultury Wilanów. Są ambasadorami dzielnicy Wilanów, aktywnie uczestniczący w życiu artystyczno-muzycznym nie tylko stolicy. Z niezwykłą subtelnością i muzykalnością prezentują warszawskie szlagiery z lat swojej młodości. Natomiast Zespół **Tęcza** z Lesznowoli prezentuje folklor mazowiecki, pieśni ludowe, piosenki popularne, patriotyczne i biesiadne. W swoim repertuarze ma również scenki obrzędowe i poezję.

W autokarze dużo życzliwości, wymiana doświadczeń, wspólny śpiew. Choć repertuary zespołów zgoła różne, wszyscy doskonale się uzupełniali i bawili. „Zapomniany walc" z repertuaru **Zespołu Tęcza** i „Zimny drań" **Radosnych** rozbrzmiewały ze wszystkich ust. Podczas długiej podróży, pierwszy postój był w **Świdnicy**, gdzie zwiedziliśmy wspaniały Kościół Pokoju, wpisany na Listę światowego dziedzictwa UNESCO. Piękny kościół, którego budowa rozpoczęła się pod koniec sierpnia 1656 roku, zbudowano z drewna, gliny i słomy na planie krzyża. Natomiast w **Krzeszowie** wizytowaliśmy jedną z licznych pereł **barokowej architektury Dolnego Śląska, jaką jest wkomponowane w malowniczy górzysty krajobraz Pocysterskie Opactwo i Sanktuarium Matki Bożej Łaskawej.**

Piszę o tym, bo miałam niebywałą przyjemność towarzyszyć obu zespołom w podróży, spotykać się na koncertach i w wolnych chwilach. Zespół Radosna został wyróżniony Pucharem Burmistrza Polanicy-Zdroju, a Zespół Tęcza zdobył III nagrodę. Pełną relację z festiwalu naszej koleżanki Jolanty Jędrzejewskiej zamieściliśmy w październikowym numerze Społemowca Warszawskiego.

DANUTA BOGUCKA

Zmiksowani – Radosna i Tęcza

HANDEL 2019

Jedyny kierunek

Na popularnym portalu Handelextra 18 listopada br. red. Katarzyna Pierzchała zamieściła niezwykle ciekawy wywiad z Ireneuszem Wróblem, właścicielem sieci siedmiu sklepów wiejskich pod logo Lewiatana w okolicach Dębicy na Podkarpaciu.

Mówi on m.in. o swoich sklepach: „W tej chwili średnia powierzchnia Lewiatana to prawie 200 mkw. Nasze sklepy działają w sposób tradycyjny, znamy większość klientów, znamy ich preferencje zakupowe, doradzamy przy wyborze asortymentu, oferujemy świeże i regionalne produkty. Podam przykład: w jednym z naszych sklepów działającym w sercu osiedla mieszkaniowego zorganizowaliśmy kącik z krzesłami dla klientów, bo dotarły do nas głosy, że tego potrzebują. Ludzie mają ogromną potrzebę rozmowy, spotykania się, więc kącik jest czasem „okupowany" przez wiele godzin. Wielki detalista nie spełni takich oczekiwań albo proces będzie trwał miesiącami czy latami. U nas decyzje są podejmowane zdecydowanie szybciej."

Uważa on, że przewaga lokalnych sklepów nad wielkimi sieciowymi, w tym nad dyskontami, to także… **„Stoiska z wyrobami tradycyjnymi, regionalnymi. W naszych sklepach, mimo że działają na terenach wiejskich, owoce i warzywa są obok mięsa i wędlin kluczowymi kategoriami. Ostatnio dodaliśmy chłodnie na wrażliwsze owoce i warzywa, które teraz dłużej są u nas świeże, w dodatku ładnie prezentują się dzięki specjalistycznemu oświetleniu. Wyróżniamy się też dostępnością lokalnych produktów. Mamy więc pomidory i ogórki z miejscowości Zawada czy pieczywo z sąsiednich piekarni: WM-ka Kolbuszowa, Społem Dębica czy od pana Szymaszka z Żyrakowa. Choć klienci je doskonale znają, oznaczyliśmy je odpowiednio, bo jesteśmy dumni z lokalnych produktów. Poza tym non stop wprowadzamy coś nowego, aby zaskoczyć kupujących chociażby nową odmianą ziemniaka".**

Natomiast o swoich klientach mówi tak: **„Już teraz widzę, że klienci dokonują u nas coraz większych zakupów, choć oczywiście wciąż wielu przychodzi, bo im zabrakło mąki czy cukru. To oznacza, że nie jeżdżą już do hipermarketów na cotygodniowe zakupy. Zmieniają się też oczekiwania klientów. Są oni coraz bardziej „smart", czyli dokładnie wiedzą, czego poszukują, czytają opinie o produktach, znają się na składnikach. Dlatego my też zwracamy uwagę na „czyste" etykiety przy zamawianiu produktów. Na szczęście producenci też widzą ten trend i sami dbają o jakość swoich składników w produkcie".**

I dodaje: **„Proszę zauważyć, że dziś osoby w wieku 50+ nie mają już oporów przed płatnościami kartą, telefonem czy nawet zegarkiem. Jeszcze kilka lat temu było to nie do pomyślenia. Kasy samoobsługowe też będą powszechne".** W związku z tym… „**Pracownicy staną się doradcami klienta, będą odpowiadać za budowanie relacji z nimi, będą ekspertami w danych kategoriach. Mogą też przygotowywać dania w sklepie czy zmienić się w dostawcę usługi dostarczenia towaru do domu"**.

Ireneusz Wróbel jest otwarty na innowacje: „**Chętnie wprowadziłbym już etykiety elektroniczne czy ekrany LED. Marzy mi się też automatyzacja dostaw, czyli system sam zamawia towar, uwzględniając rotację, zamówienie automatycznie wjeżdża w nocy na salę sprzedaży pod konkretny regał na standardowej palecie rozładowczej i automat sam uzupełnia półki, dostawiając towar od tyłu i zachowując zasadę FIFO [czyli to, co pierwsze weszło, pierwsze wychodzi – red.]"**

Dodaje też inne inicjatywy: „**Ponieważ od 1 stycznia br. płacimy aż o 72% więcej za energię elektryczną, nastawiamy się teraz na fotowoltanikę. Już dwa nasze sklepy mają ją zainstalowaną. Zwrot z inwestycji powinien nastąpić w ciągu 5-7 lat. Stosujemy też odzysk energii z mebli chłodniczych, co daje nam ciepłą wodę użytkową i do ogrzewania sklepów w zimie.** Następne w kolejce są wspomniane już kasy samoobsługowe oraz wymiana urządzeń chłodniczych. Nie wykluczamy też wstawienia przepisomatów, czyli urządzenia z ekranem, w którym wpisywałoby się np. liczbę uczestników obiadu i wskazanie, czy chce się przygotować np. danie mięsne, a system wskazywałby kilka propozycji dań i drukowałby listę potrzebnych składników dostępnych w danym sklepie". **„…Oferujemy papierowe torby na zakupy wielokrotnego użytku. Są one bardzo wytrzymałe, do 8-10 kg. Klienci podeszli do nich bardzo entuzjastycznie. Lada moment wprowadzimy kartony na zakupy – te będą miały już udźwig 25 kg. Będzie je potem można powtórnie wykorzystać". „Myślimy nad uruchomieniem usługi click&collect, czyli klient zamawia towar przez aplikację i odbiera o wyznaczonej godzinie już spakowany u nas w sklepie",** bo klient **„jest gotowy płacić 20-30 zł za dostawę co rano ciepłych bułek, świeżego nabiału i kilku pomidorów".** I może „**drony będą dostarczać takie zamówienia? Wtedy mieszkania w blokach i domu będą mieć wyznaczone lądowiska, np. na balkonach czy w ogrodach"…**

Za 5-10 lat pan Wróbel uważa, że nadal **„**będziemy też stawiać na **ekojedzenie, w tym na produkty wegańskie" na „**więcej automatyzacji, **asortymentu eko, fit i wege, rozbudowana zostanie strefa garmażeryjna, jedzenia na miejscu lub na wynos, zwiększy się powierzchnia, będziemy oferować dodatkowe usługi dla klienta",** bo **„Kto idealnie odczyta i wdroży wymagania konsumentów – wygra".**

Jak mówi szef sieci 7 sklepów wiejskich – **„…hipermarkety będą znikać z rynku. Dyskonty z kolei muszą się zmienić… Relacje z klientem, jakość obsługi oraz bliskość będą nas wciąż wyróżniać. I to jedyny słuszny kierunek".**

Pytanie – czy w sieciach WSS i PSS myślimy i działamy podobnie?!

Opr. Red.

Zasłużeni działacze spółdzielczości spożywców

Barbara Pieńkowska

Barbara Pieńkowska urodziła się w Mszczonowie, liczącym ponad 760 lat historii. Skarbem miasta są słodkie wody geotermalne, udostępnione dziś w kompleksie basenów. Jeszcze jako dziecko wraz z rodzicami zamieszkała w Warszawie. Tu uczęszczała do Szkoły Podstawowej, a następnie kontynuowała naukę w Zasadniczej Szkole Handlowej i Liceum Handlowym. Zarówno wybrany kierunek zdobywania wiedzy jak i przebieg pracy są świadectwem jej pasji do wykonywanego zawodu handlowca.

Rozwinięty w tamtym okresie system szkolnictwa zawodowego umożliwiał odbycie praktyk, które niejednokrotnie były startem dla podjęcia pierwszej pracy. Taka sytuacja miała miejsce w przypadku Barbary Pieńkowskiej. Skierowana na praktyki zawodowe do Spółdzielczego Domu Handlowego Hala Mirowska, należącego do Warszawskiej Spółdzielni Spożywców Śródmieście, pozostaje w Spółdzielni przez kolejne 48 lat.

Pracę w zawodzie rozpoczęła w 1971 roku. Początkowo było to stoisko z artykułami nabiałowymi i pieczywem, następnie z warzywami, stoisko monopolowe, co wiązało się z jednoczesnym zaliczaniem poszczególnych stopni awansu do kierownika sklepu w 1992 roku włącznie. Stoiska w Hali Mirowskiej zamieniła na prowadzenie sklepu „Rzepicha" przy Al. Solidarności.

Otwarta na wszelkie propozycje m.in. dotyczące poszerzenia branży spożywczej w sklepach „Społem" - przyjęła propozycję Zarządu wprowadzenia do obrotu certyfikowanych artykułów rolnictwa ekologicznego. Kierowana przez nią placówka w tamtym czasie posiadała największy wybór tych artykułów, poza SDH Sezam przy ul. Marszałkowskiej.

W tym samym okresie „Rzepicha" była jedną z placówek promujących artykuły spółdzielczych przedsiębiorstw oraz te dla osób stosujących różnego rodzaju dietę. Dbałość o asortyment, jego jakość oraz prawidłowa ekspozycja stały się nie tylko atrybutem placówki, ale także dodatnim postrzeganiem spółdzielczego handlu.

Względy organizacyjne w śródmiejskiej spółdzielni były powodem przejścia Barbary Pieńkowskiej z „Rzepichy" do sklepu na warszawskim Powiślu, którego do dnia dzisiejszego jest kierownikiem.

Ogromną jej zaletą jest nie tylko posiadana wiedza fachowa, ale również umiejętne jej wykorzystanie i przekazanie podległym pracownikom. Duże zaangażowanie, dobra organizacja, rzetelna praca to jej atuty. Jest osobą zdyscyplinowaną, dającą wszystko z siebie, ale również wymagającą tego samego od zespołu którym kieruje. Stąd też jej pracownicy są dobrze przygotowani do pełnienia samodzielnych stanowisk w śródmiejskich placówkach handlowych. Spokojna, opanowana, o pogodnym wyrazie twarzy jest lubiana w środowisku rodzimej spółdzielni, ale także poza nią wśród klientów i kontrahentów.

W tym roku Barbarze Pieńkowskiej mija 48 lat pracy w zawodzie. Nie jest pracownikiem odosobnionym w kadrze handlowców WSS Śródmieście, posiadających tak wysoki staż. Za wieloletnią pracę w spółdzielczości spożywców wyróżniona została odznaką ZASŁUŻONY DLA SPOŁEM. Jest delegatem spośród pracowników detalu na Zebrania Przedstawicieli rodzimej spółdzielni.

W ramach zainteresowań preferuje żeglarstwo na mazurskich jeziorach, natomiast zimą „białe szaleństwo". Uprawianie sportu wiąże się z wyjazdami w gronie najbliższych. Bardzo często z tej okazji korzysta dwójka jej wnuków. Również podróże te bliskie i dalekie są przez nią chętnie realizowane.

JOLANTA JĘDRZEJEWSKA

● Prawo na co dzień ● Prawo na co dzień ●

Normatywny czas pracy w 2020 r.

Metodologia wyliczania normatywnego czasu pracy określona jest art.130 kodeksu pracy który stanowi, że wymiar czasu pracy w przyjętym okresie rozliczeniowym, oblicza się następująco:

1) mnożąc 40 godzin przez liczbę tygodni przypadających w okresie rozliczeniowym, przy czym należy przypomnieć, że dla celów rozliczania czasu pracy, przez tydzień należy rozumieć 7 kolejnych dni kalendarzowych, poczynając od pierwszego dnia okresu rozliczeniowego,

2) dodając do otrzymanej liczby godzin iloczyn 8 godzin i liczby dni pozostałych do końca okresu rozliczeniowego, przypadających od poniedziałku do piątku, nie wchodzących w okres tygodnia.

Każde święto występujące w okresie rozliczeniowym i przypadające w innym dniu niż niedziela obniża wymiar czasu pracy o 8 godzin. W przypadkach, gdy święto przypada w dniu wolnym od pracy wynikającym z przeciętnie pięciodniowego tygodnia pracy, pracodawca jest obowiązany wskazać inny dzień wolny od pracy w tym okresie rozliczeniowym. W roku 2020, gdy dniem wolnym z tytułu przeciętnie pięciodniowego tygodnia pracy jest sobota, za święto przypadające w dniu 15 sierpnia i 26 grudnia 2020 r. należy w okresie rozliczeniowym wyznaczyć dodatkowy dzień wolny od pracy.

Wymiar normatywnego czasu pracy w 2020 r. w ujęciu miesięcznych okresów rozliczeniowych dla pracowników, przedstawia się następująco:

Styczeń – (4x40) + (3x8 za 29,30 i 31 stycznia) - (2x8 za 1 i 6 stycznia) = **168 godzin tj. 21 dni roboczych**
Luty – (4x40) = **160 godzin, tj. 20 dni roboczych**
Marzec – (4x40) + (2x8 za 30 i 31 marca (= **176 godzin tj. 22 dni robocze**
Kwiecień – (4x40) + (2x8 za 29 i 30 kwietnia) – (1x8 za 13 kwietnia święto Wielkanocne) = **168 godzin, tj. 21 dni roboczych**
Maj – (4x40) + (1x8 za 29 maja) – (1x8 za 1 maja = **160 godzin, tj. 20 dni roboczych**
Czerwiec – (4x40) + (2x8 za 29, 30 czerwca) – (1x8 za 11 czerwca Boże Ciało) = **168 godzin, tj. 21 dni roboczych**
Lipiec – (4x40) + (3x8 za 29, 30 i 31 lipca) = **184 godzin, tj. 23 dni robocze**
Sierpień – (4x40) + (1x8 za 31 sierpnia – (1x8 za 15 sierpnia) = **160 godzin, tj. 20 dni roboczych**
Wrzesień – (4x40) + (2x8 za 29 i 30 września) = **176 godzin, tj. 22 dni robocze**
Październik – (4x40) + (2x8 za 29 i 30 października) = **176 godzin, tj. 22 dni robocze**
Listopad – (4x40) + (1x8 za 30 listopada) - (1x8 za 11 listopada) = **160 godzin, tj. 20 dni roboczych**
Grudzień – (4x40) + (3x8 za 29, 30 i 31grudnia) – (2x8 – za 25 i 26 grudnia) = **168 godzin, tj. 21 dni robocze**

Za rok 2020 r. czas normatywny wynosi **2024 godzin, tj.253 dni roboczych**.

W przypadku pracy w przedłużonym dobowym systemie czasu pracy ilość dni wolnych od pracy będzie większa w zależności od zastosowanej dobowej ilości godzin pracy zgodnie z obowiązującym harmonogramem czasu pracy w poszczególnych placówkach spółdzielni.

W 2020 roku wykaz dni świątecznych w których obowiązuje zakaz pracy w handlu przedstawia się następująco:

- 1 stycznia (Środa) Nowy Rok, Świętej Bożej Rodzicielki
- 6 stycznia (poniedziałek) Trzech Króli (Objawienie Pańskie)
- 12 kwietnia (niedziela) Wielkanoc
- 13 kwietnia Poniedziałek Wielkanocny
- 1 maja (piątek) Święto Pracy
- 3 maja (niedziela) Święto Konstytucji 3 Maja
- 31 maja (niedziela) Zesłanie Ducha Świętego (Zielone Świątki)
- 11 czerwca (czwartek) Boże Ciało
- 15 sierpnia (sobota) Święto Wojska Polskiego, Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny
- 1 listopada (niedziela) Wszystkich Świętych
- 11 listopada (Środa) Święto Niepodległości
- 25 grudnia (piątek) Boże Narodzenie (pierwszy dzień)
- 26 grudnia (sobota) Boże Narodzenie (drugi dzień)

Opracowała:
MONIKA BOBKE

SMAKI WARSZAWY

Dwa odkrycia

Listopadowa aura bywa pochmurna i deszczowa. W tym roku wprawdzie deszczu mało, ale jesienny chłód daje się we znaki i dlatego warto czasem wpaść do ciepłego lokalu. W długiej alei Jana Pawła II jest sporo takich lokali, np. od świetnej Krainy Pierożka, Jasia i Małgosi, Klukowki, niedawno chwalonych tu Bistro Kredens, Zacny Pyrkot, Bar Targowy na parterze Hali Mirowskiej, po położone blisko Dworca Centralnego pierogowy Parnik i nowy sklep SPC „Smacznego Warszawo"(patrz str.1).

Teraz, w pobliżu, za rogiem przy Złotej 63A odkryliśmy ciepłutką restaurację ukraińską **U SIOSTR**. Wystrój ludowy. Kelnerki to urocze, świetnie obsługujące i rozmowne dziewczyny z Ukrainy. Od razu polecają w porze obiadowej lunch za 21,50 zł. Tego dnia, w piątek był klasyczny barszcz ukraiński oraz panierowany kotlet schabowy z ziemniakami i warzywami oraz kompot. Wszystko szybko podane, gorące i świeże. Wkoło wszystkie stoliki zajęte. W umiarkowanym gwarze słychać język angielski, a zatem i tu dotarły korpoludki z pobliskich biur w wieżowcach. Wkrótce powstanie niedaleko najwyższy w stolicy – Warso Place Tower.

Na pewno skusimy się następnym razem na ukraińskie specjały, takie jak np. tatarskie czebureki /pierogi/, baraninę po czabańsku, placki huculskie z mięsem, galuszki kozackie z mięsem, pielmieni, czy cielęcinę w sosie kurkowym. Ceny dość umiarkowane, jak na wysoką jakość potraw. Trudno tylko znaleźć miejsce na ulicznym parkingu. Polecamy ukraiński kwas chlebowy i na rozgrzewkę kozacką herbatę ziołową, albo zmrożonego Nemiroffa.

Drugie listopadowe odkrycie to mała „dziupla", na przeciwko wejścia do naszej redakcji z bramy ul. Nowy Świat 53. Na miejscu sklepu z tkaninami otwarto nieduży pub z piwami kraftowymi i przekąskami, pod nazwą **HOPSTER Craft and Food**. Młoda rozmowna obsługa zachęca do skosztowania piw beczkowych z browaru rzemieślniczego Hopster w Stargardzie. Można wybrać różne rodzaje, w tym nasze ulubione typu Pils. Jest nieco bardziej wytrawne, aniżeli klasyczny czeski Pilsner Urquell, ale trzyma poziom i styl. Jak mówi miła barmanka, wkrótce ruszy nowy browar Hopster na Bemowie.

Lokalik ma nowoczesny wystrój, oczywiście z czarnymi rurami na suficie. Są wygodne foteliki przy kwadratowych stolikach i na razie luźno bez tłoku. Brakuje zupełnie reklamy i szyldu od ulicy, a weszliśmy tylko dlatego, że były drzwi uchylone, akurat na wprost po wyjściu ze społemowskich Delikatesów. To nasza kolejna „dolna redakcja", obok sąsiednich Green Caffe Nero, Danny Cool i Starbucksa.

Jesienna aura skłania do oglądania reportaży telewizyjnych. Ostatnio znów powtarzają na kanałach Kuchnia+ i Travel kapitalne reportaże kulinarne z całego świata niezapomnianego, zmarłego tragicznie w ub. roku Anthony Bourdaina z CNN. Wspominaliśmy go tu kilka razy. Teraz polecamy na You Tube jeden z jego reportaży z Seattle.

Końcowa scena to wzruszający wideoklip, ukazujący zadumanego Bourdaina, palącego o zmierzchu jointa nad brzegiem zatoki, do znakomitej ballady Marka Lanegana „Strange religion". Koniecznie zobaczcie.

SMAKOSZ

DOMOWE DANIA

NA WIGILIĘ

Wigilia Bożego Narodzenia to szczególny czas, w którym w gronie rodzinnym gromadzimy się przy świątecznym stole. Życząc czytelnikom przeżywania Bożego Narodzenia w zdrowiu, radości i ciepłej rodzinnej atmosferze świąt, proponuję:

Postny rosół grzybowy z ziemniaczanymi pierożkami

ROSÓŁ: ● 20 dag grzybów suszonych ● pęczek włoszczyzny, obranej i pokrojonej na mniejsze kawałki ● cebule opalona nad gazem ● ziele angielski ● liść laurowy ● pieprz czarny ● sól ● natka pietruszki ● koperek

CIASTO NA PIEROGI: ● 3 jajka ● 30 dag mąki pszennej ● szczypta soli

FARSZ NA PIEROGI: ● 6 ugotowanych ziemniaków ● pokrojona w drobną kostkę cebula ● posiekany koperek ● sól ● pieprz czarny

1. Grzyby suszone zalać 1litrze wrzącej wody i odstawić na 1 godzinę. Dodać włoszczyznę, cebulę i przyprawy. Dolać 2-3 litry wody i gotować pod przykryciem 2 godziny. Przyprawić solą i pieprzem. **2.** Z mąki, jajek i szczypty soli zagnieść ciasto na pierogi. Zawinąć je w folię i odstawić. **3.** Farsz: cebulę przesmażyć na maśle na złoty kolor. Ziemniaki przecisnąć przez praskę, wymieszać z cebulą i sporą ilością koperku, przyprawić solą i pieprzem. **4.** Ciasto rozwałkować na placek, wycinać krążki, nakładać farsz i zlepiać pierogi. Ugotować w osolonej wodzie, odcedzić. Podawać zatopione w grzybowym rosole, dużą ilością posiekanej natki i koperku.

Kapusta z grzybami

● 1 kg kapusty kiszonej ● 100-200 g suszonych podgrzybków lub prawdziwków ● 1 marchewka ● 1 cebula ● 1 łyżka masła ● 1 szklanka wody ● sól ● pieprz ● szczypta cukru

Grzyby namoczyć w wodzie przez ok. 2 godziny, aż staną się miękkie. Kapustę drobno posiekać, wrzucić do garnka, zalać wodą i gotować ok. 30 minut, po tym czasie dolać do kapusty wodę, w której moczyły się grzyby. Marchewkę zetrzeć na tarce o grubych oczkach, dodać do kapusty, wymieszać. Dodać namoczone i pokrojone grzyby. Cebulę pokroić w kostkę i podsmażyć na maśle, dodać do kapusty. Całość wymieszać, przyprawić do smaku solą, pieprzem i odrobiną cukru.

Karp zatorski z bryndzą

● 1 karp zatorski (ok. 1 kg) ● sól ● sok z cytryny ● olej rzepakowy ● 2 ząbki czosnku, pokrojone w plasterki ● 20 dag bryndzy ● kilka gałązek natki pietruszki ● mąka ● 2 jajka ● tarta bułka ● zimne masło

1. Karpia wyfiletować, tak aby filet trzymał się na skórze grzbietu. **2.** Karpia oprószyć solą, skropić sokiem z cytryny i olejem, posypać plasterkami czosnku. Pod przykryciem wstawić na kilka godzin do lodówki. **3.** Bryndzę wymieszać z posiekana natką i włożyć do wnętrza ryby. Przekroić ją w poprzek na 3-4 kawałki, ostrożnie obtoczyć w bułce tartej. Dokładnie docisnąć panierkę, żeby bryndza nie wypłynęła podczas smażenia. Karpia usmażyć w głębokim oleju. Podawać z kawałeczkami zimnego masła.

Kompot z suszonych owoców

● 400 g suszonych jabłek ● 200 g suszonych gruszek wędzonych ● 100 g suszonych moreli ● 200 g suszonych śliwek z pestkami ● 100 g małych, ciemnobrązowych rodzynek ● skórka skrojona z wyszorowanej i wyparzonej cytryny ● laska cynamonu (ok. 10 cm) ● gwiazdka anyżu kawałek (ok. 5 cm) ● laski wanilii ● 4 goździki

Suszone owoce, rodzynki i skórkę z cytryny (cienko skrojoną, bez białej gąbczastej masy) włożyć do dużego garnka. Dodać cynamon, anyż, wanilię i goździki, wlewać 2-3 l zimnej wody. Zagotować, potem gotować ok. 20 minut na maleńkim ogniu. Zdjąć z ognia, garnek przykryć i odstawić na noc. Podawać bez dosładzania.

TARTINKA

24 grudnia – imieniny Adama i Ewy

Adam i **Ewa** pokazują, jaki styczeń i luty po nich następują.
Od świętej **Ewy** noś długie cholewy.
W dzień **Adama** i **Ewy** daruj bliźnim gniewy.
Ewa zgrzeszyła, **Adama** skusiła.
Adam zmawia na **Ewę**, na **Adama Ewa**,
a oboje jedli z drzewa.
Słota w dzień **Adama** i **Ewy**,
zabezpiecz od zimna cholewy.
Adam cóżby poradził, gdyby Bóg w raju **Ewy** nie posadził.

HOROSKOP

Baran 21.III-20.IV
Grudzień jest zwykle pracowity, ale sprawne plany ułatwią ci zarówno podsumowanie roku jak i przygotowania do świąt.

Byk 21.IV-21.V
Zgodnie ze swoimi zdolnościami kulinarnymi święta, jak co roku będą pod tym względem udane. Radością będzie spotkanie z rodziną.

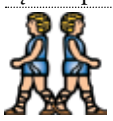

Bliźnięta 22.V-21.VI
W ferworze przygotowań do świąt, nie zapomnij o sprawach zaległych. Warto je zakończyć, aby nie przeszły na następny rok.

Rak 22.VI-22.VII
Mimo, że to koniec roku, mając na uwadze wagę niezałatwionych spraw pozostaw je na rok następny. Musisz pamiętać, że przez przełożenie ich nie znikną.

Lew 23.VII-22.VIII
Jeśli rok był pracowity czas pomyśleć chociażby o krótkim odpoczynku. Może góry? Warto nabrać sił na początku nowego roku.

Panna 23.VIII-22.IX
Twoje zdolności w planowaniu pomogą ci racjonalnie wykorzystać zarówno okres przed świętami, jak i po nich. Ciągłe zajęcia nie pozwalają na nudę.

Waga 23.IX– 23.X
W okresie świątecznym i na początku nowego roku będzie okazja do wielu spotkań, które są twoim żywiołem.

Skorpion 24.X-22.XI
Twoja mobilizacja ułatwi szybkie wykonanie zadania. W czasie świąt stwórz niespotykaną atmosferę, tak jak to ty potrafisz.

Strzelec 3.XI.-23.XII
Sprawy związane ze świętami nie będą trudne do załatwienia. Na początku nowego roku po trudach mijającego, pomyśl także o sobie.

Koziorożec 24.XII-20.I
Grudzień nie powinien przynieść żadnych niespodzianek. Jak potoczą się sprawy w nowym roku to zależy tylko od ciebie.

Wodnik 21.I-20.II
W tym miesiącu możesz liczyć, że przypadnie ci branie udziału w wielu spotkaniach. Niewykluczone że poznasz nowych znajomych.

Ryby 21.II-20.III
Chociaż planowanie nie jest twoją domeną, ale koniec roku wymaga refleksji i rozwagi w podejmowaniu planów na przyszłość.

J.J.

KRZYŻÓWKA NR 12 *z hasłem*

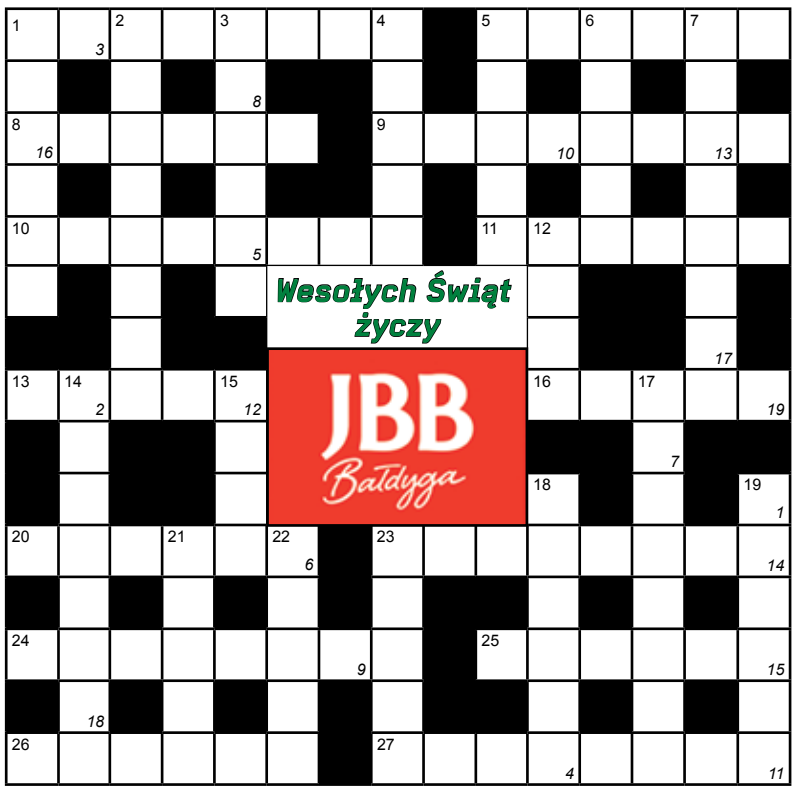

Wszystkie litery ponumerowane w prawym dolnym rogu napisane w kolejności od **1–19** utworzą hasło.

Poziomo: 1) awangardowy kierunek w poezji hiszpańskojęzycznej, 2) szata grecka, 8) np. prasy z dnia poprzedniego, 9) największy wąż z rodziny dusicieli, 10) człowiek łatwowierny, 11)tworzą go m.in. mundurowi na apelu, 13) kompozycje artystyczne z różnych materiałów i tworzyw, 16) np. wzór na tkaninie, 20) roślina oleista, 23) jeden z kolorów, 24) nazwisko aktorskiej rodziny – Adam, Jan, Jerzy, 25) imię męskie, 26) inaczej szczypawka, 27)samowystarczalność gospodarcza np. państwa.

Pionowo: 1) wśród nich Maria Skłodowska, 2) na lotnisku, 3) wzmacnia sygnał, 4) dźwięk wydawany podczas jedzenia przez niektóre zwierzęta, 5) bałagan, 6) artyści dla ich zwolenników, 7) utrata przytomności, 12) omam, przewidzenie, 14) rasa psa, 15)płaz bezogonowy, 17) technika druku, 18) ma białą korę, 19) Jędruś, były hajduk w bandzie Janosika, 21) ubarwia opowiadanie, 22) odprysk kamienia, 23) syn albo ….

Karty pocztowe z dopiskiem **Krzyżówka nr 12** prosimy przesłać na adres redakcji **do dnia 31 grudnia 2019 r.** Prawidłowe odpowiedzi drogą losowania będą premiowane nagrodą ufundowaną przez **Firmę JBB Bałdyga z Łysych**

Rozwiązanie krzyżówki nr 10/2019

Poziomo:1) Górnicki, 5) Trewir,6) ozdoba,9) produkty, 10) Instytut, 11) pludry, 13) Tuwim, 16) wyżły, 20) Andrus, 23) krawcowa, 24) antylopa, 25) unista, 26) atleta, 27) Aurelian.

Pionowo: 1) gloria, 2) Radosław, 3) imbryk,4) impet, 6) Eluru, 7) Interpol, 12) Lwów, 14) uraninit, 15) menu,17) Żeromski, 18) awanse, 19) Faraon, 21) druga część nazwy angielskiego samochodu, 22) szosa, 23) klaka.

HASŁO: PÓŁTORA WIEKU SPOŁEM Nagrodę ufundowaną przez **Krajową Platformę Handlową Społem** otrzymuje **Tadeusz Mądry** z Warszawy.

Społemowiec Warszawski
MIESIĘCZNIK WARSZAWSKIEJ SPÓŁDZIELCZOŚCI SPOŻYWCÓW. Adres redakcji: 00-042 Warszawa, ul. Nowy Świat 53, tel. 22 620-21-18. fax 828-80-31.
Redaktor naczelny – DARIUSZ GIERYCZ, e-mail: dgierycz@op.pl Stali współpracownicy: Monika Bobke, Danuta Bogucka, Marek Grabowski, Jolanta Jędrzejewska, Marcin Koziestański, Jarosław Żukowicz.
PRENUMERATA ROCZNA dostępna tylko za pośrednictwem redakcji. Cena 60 zł (plus VAT). Adres e-mail: spolemowiec@wss.spolem.org.pl
WYDAWCA: „Społem" Warszawska Spółdzielnia Spożywców Śródmieście 00-042 Warszawa, ul. Nowy Świat 53.
DRUK: COAR, 02-903 Warszawa, ul. Powsińska 69/71. ISSN 1231-2967